

Ob začetku novega leta

Uredniški odbor bralcem Prosvetnega delavca

Družbeno-ekonomski položaj sedmi, sredstva delovne organizacije se morajo formirati po njeni dejavnosti, ne pa da se prilagajajo razpoložljivim sredstvom v komuni. To je neobhodno uresničiti, če želimo razvijati samoupravljanje v vzgojno-izobraževalnih ustanovah in na ta način uresničiti ustavna načela in sklepe VIII. kongresa ZKJ.

Vse to pa še bolj kot doslej kliče k aktivizaciji in sodelovanju prosvetne in druge družbene delavce, samoupravne organe in strokovne službe, da pomagajo realizirati družbena načela.

V praksi se moramo še bolj dosledno boriti za hitrejšo uresničevanje naprednih stališč, sicer nam še tako napredna stališča ostanejo samo na papirju.

Glede na to je največja želja uredniškega odbora Prosvetnega delavca: čim tesneje biti povezan s prakso in dejavnostjo kolektivov, z njihovimi težavami in pozitivnimi izkušnjami. K temu te-

Cepprav se vsi, prosvetni delavci in najširša družbena skupnost, prizadevamo za uresničitev istega cilja, moramo žal ugotoviti, da je na tej poti mnogo ovir, katere bi morali dosledneje in hitreje reševati. Zato menimo, da bo tudi v prihodnjem obdobju še vedno nujno temu vprašanju posvetiti vso pozornost.

Uredniški odbor si je v preteklem letu prizadeval, čim več pripomoči k razjasnjevanju problemov in aktiviranju samoupravnih organov v šolstvu za reševanje nalog, ki jih pred njih postavlja družbena skupnost. Glede na to smo največ pozornosti posvetili razjasnjevanju družbenega položaja šol in pojasnjevanju njihovega materialnega položaja, s čimer smo želeli aktivirati ne samo prosvetne delavce, pač pa tudi najširšo družbeno skupnost. Na ta način smo pomagali pri reševanju najbolj perečega problema, to je materialnega položaja šol in osebnih dohodkov prosvetnih delavcev.

Koliko smo pri tem uspeli, naj presodijo bralci sami. Kar zadeva uredniški odbor, je prepričan, da bi bilo potrebno storiti še mnogo več. Se vedno je mnogo vprašanj in problemov nepojasnjenih. Mnogo je odprtih vprašanj, na katere iščejo odgovora prosvetni delavci in samoupravni organi. Dostikrat se znajdejo pred »neresljivimi« problemi, kar je vzrok za stagnacijo in malodušnost. Prepričani smo, da glede načel, na katerih se gradijo odnosi med družbo in delovno organizacijo, ki opravlja vzgojno-izobraževalno dejavnost, ni nikakršnega razloga za pesimizem. Žal pa moramo ugotoviti, da so konkretne rešitve dostikrat v diametralnem nasprotju z družbenimi načeli. To pa je tudi osnovni razlog, ki ustvarja nerazpoloženje do marsikdaj zelo pozitivnih in naprednih rešitev.

Uredniški odbor je že doslej čutil pomanjkanje informacij iz kolektivov o konkretnih rešitvah in predlogih za reševanje problemov. Pomanjkljive so informacije iz življenja in dela samoupravnih organov, o njihovih uspehih in težavah. Vse to bo v bodoče še bolj nepogrešljiv material, ker ni več potrebe po načelnih stališčih in smernicah. Načelno je vse več ali manj jasno in nesporno, zato pa je toliko bolj potrebno konkretno uvajati v prakso vsa pozitivna načelna stališča.

Jasno nam je, da ni družbeno-ekonomskega osamosvajanja vzgojno-izobraževalnih ustanov mimo samostojnega programiranja in vrednotenja programa dela s strani kolektivov. Z drugimi be-

Nerednim naročnikom!

Zadnji številki Prosvetnega delavca za leto 1964 smo priložili polnočnice. Prosimo naročnike, ki sami plačujejo naročnino, naj nam to čimprej nakazuje vsaj v dveh obrokih po 300 dinarjev. Naročnike, ki nakazujejo naročnino kolektivno, pa prosimo, naj položnice izročijo svojim poverjenikom.

Ker ima uprava vsako leto ogromno dela in stroškov z razpošiljanjem opominov, prosimo naročnike, ki še niso poravnali naročnine za prejšnja leta, naj to nemudoma store. Z novim letom bomo prenehali pošiljati časopis vsem tistim naročnikom, ki niso poravnali naročnine vsaj še za leto 1963.

Le poglabljeno pedagoško delo lahko da šolam potreben ugled

Delovni razgovor gimnazijskih direktorjev v Podvinu

Od 21. do 23. decembra letos je bil v Izobraževalnem centru v Podvinu prvi seminar direktorjev slovenskih gimnazij, ki ga je organizirala skupnost gimnazij v sodelovanju z Zavodom za napredek šolstva. Izredna poglubenost obravnavanja aktualnih problemov dela in življenja gimnazij (prisotni so bili tudi direktorji učiteljskih, »preraščajo« v pedagoške gimnazije) in pa zavzetost za čimprejšnji, naglejši napredek izobraževalnega in vzgojnega dela v teh ustanovah so dale poseben pečat temu delovnemu razgovoru.

Program seminarja je obsegal problematiko verifikiranja gimnazij (pogovor o tem je vodil svetnik Miro Lužnik), dalje razgovor o organizaciji modernega pouka (Tone Golčer), o pedagoški vlogi direktorja šole (dr. Iva Segula), o delovnih programih in financiranju šol (Geza Čahuk), o splošni problematiki šolstva v SR Sloveniji (Boris Lipužič), o moralni podobi današnje srednješolske mladine (Joviša Podgornik) in pa vprašanja upravnega odbora poslovanja šolskih ustanov (svetnik Ciril Rus).

Danes že lahko ugotavljamo, da je imel proces verifikiranja gimnazij za te zavode pozitivne posledice in to predvsem v odpravljanju materialnih pomanjklivosti; majati se je začelo na-

ima okrnjen predmetnik, ker je 13 učnih moči odšlo, niso pa uspeli za vse dobiti novih. Tudi gimnazija v Murski Soboti nima še primernih prostorov, deloma pa delovni pogoji ne ustrezajo tudi na gimnaziji v Brežicah.

Položaj glede učnega kadra je bistveno boljši, kot je bil lani. V lanskem šolskem letu je poučevalo na gimnazijah še 88 nestrokovno kvalificiranih učiteljev, letos je takih le še 48. Tega vprašanja pa ni mogoče hitreje reševati zaradi pomanjkanja stanovanj za prosvetne delavce. Vsekakor bodo morale dobiti tiste gimnazije, ki delajo v nerazvityh področjih (Brežice, Črna, Murska Sobota, Postojna) možnost za nabavo kreditov za izboljšanje pogojev svojega dela.

Nastaja pa znova problem tistih gimnazij, ki so že verifikirane: nekatere občinske skupščine so začele zanemarjati te zavode, tako na primer je slučaj z gimnazijo II. v Mariboru pa v Ptuj, enako tudi v Idriji in v Novem mestu!

Spremembe v vsebinskem delu gimnazij so stvar zavodov za prosvetno pedagoško službo, le-ti pa doslej, tako se na splošno ugotavlja, še niso uspeli najti pravega sodelovanja z njimi. Pri delu gimnazijskih učiteljev je čutili, da niso dovolj seznanjeni z učnimi načrti osnovnih šol. Če naj gimnazija uspešno opravlja svojo nalogo, bi bil že čas, da se začne njeni učitelji zanimati tudi za naloge, ki jih v našem šolskem sistemu ima osnovna šola (in da vedo za njene težave). Tako bi se prenehala že enkrat valiti krivda za neuspehe z enega na drugega!

Po vsem povedanem pa je le treba reči, da so naše gimnazije — nekatere bolj, druge manj — zlasti v zadnjih letih napredovale ne le v pogledu materialne opremljenosti, marveč tudi v intenzivnosti svojega vzgojno-izobraževalnega dela z uvajanjem novih učnih metod in učil, skratka, da so stvari krenile naprej. Vsaka nestrpnost in neučinkovitost pa v tem pogledu ne bi bila na mestu, ker bi se površnost maščevala.

PROGRAMIRANJE IN VREDNOTENJE PROGRAMOV — EDINA POT NAPREJ

Po vseh burnih diskusijah glede položaja šolstva v naši družbi in njegove materialne osnove, ki smo jim bili priče v letošnjem letu, pa se moramo danes — po izvedenih skromnih spremembah v delitvi družbenih sredstev — znova vpraševati, kaj zdaj, ker vprašanje financiranja vzgojno-izobraževalnih ustanov še vedno ni rešeno. Edina pot, da se zagotovi šolam zadovoljiva sredstva, je zdaj ta, da šole s temeljitimi prikazi svoje dejavnosti (s programi dela) in svojih potreb dajo občinski skupščinam v roke zadostne argumente, da bodo le-te lahko zahtevale sredstva in izvajale družbeni pritisk navzgor. Na osnovi enotne metodologije in vrednotenja (to da vsak delovni kolektiv mora za sebe ovrednotiti program svoje dejavnosti) naj šole pripravijo te argumente, kajti problem financiranja vzgojno-izobraževalne dejavnosti v naši družbi je zdaj načrt in ga ne smemo več pustiti ob strani, dokler se dokončno ne uredi tako, da ne bo ovira, temveč podpora šolam ob

izvajanju nalog, ki jim jih je zaupala družba. Tesno je s tem vpravljanjem povezan tudi nadaljnji razvoj samoupravljanja v naših ustanovah, o čemer je bilo že kar dovolj povedanega in napisanega.

SOLAM JE POTREBEN DIREKTOR — PEDAGOŠKI VODJA!

Udeležence seminarja so zlasti pritegnila zanimiva izvajanja dr. Iva Segula. O pedagoški vlogi direktorja šole je v zadnjem času slišati precej — namreč o potrebnosti pedagoškega vodenja učnega kolektiva in celotne vzgojno-izobraževalne ustanove. Zanimivo pa je, da so ob teh razpravah najbolj skeptični prav direktorji sami. To pa ne zato, ker bi ne čutili nujnosti pedagoške vloge svojega službenega mesta (to čutijo vsi), pač pa zato, ker jih dan za dnem vsakodnevni posli pri vodenju ustanove naravnost trgajo od te njihove naloge. Boj za kolikor toliko neovirano delo šole (denar! denar! denar!) jih meče v vrtnice našega družbenega življenja in to ne kot predstavnike vzgojnih in izobraževalnih ustanov v naši družbi, temveč vse bolj kot ene izmed tistih vseh vrst direktorjev raznih ustanov, zavodov in podjetij, ki morajo za obstoj svoje ustanove neprestano samo prositi, zahtevati, prepričevati... Takšna naloga naših šolskih direktorjev je njim samim že zdavnaj presedla. Odrtni od resničnega smotra dejavnosti svojega zavoda ne morejo v svojem delovnem kolektivu opravljati tiste vloge, ki je sicer po svoji zahtevnosti pa tudi pomembnosti daleč pred vsemi drugimi: biti pedagoški vodja šole.

Cepprav je položaj šolskih direktorjev (ne samo gimnazijskih!) pri nas še vedno tak, kot smo ga pravkar omenili, pa vsi čutimo, da je prišel čas, ko zahteva vodenje vzgojno-izobraževalne ustanove človeka — ne le človeka, temveč tudi človeka pedagoška, vzgojitelja med vzgojitelji, katerim je zaupana mladina, da nekaj naredi iz nje...

Stabilizacija finančnega položaja naših šol bo brez dvoma ugodno vplivala tudi na službo direktorja v teh ustanovah, da se bo lahko ves posvetil pedagoškemu vodenju svojega kolektiva, da bo dajal pri kolektivih v učnem zboru pobudo za razvijanje novih pedagoških prizadevanj, da bo prenašal svoja pedagoška spoznanja na sodelavce, le-ti pa naprej na mladino. Skratka: v pedagoškem procesu na šoli bo moral postati njen direktor osrednji živec, s tem bo pa tudi šola laže izpolnjevala zaupane ji naloge in bo pridobila na svojem ugledu. In na ugledu bo pridobila tudi sama funkcija šolskega direktorja!

URADNIŠKA MISELNOST — ŠE VEDNO OVIRA...

Prav na te misli o pedagoški vlogi šolskega direktorja bi lahko navezali izvajanja republiškega sekretarja Borisa Lipužiča, ki se je zavzel za to, da bi naše šole prenehale biti tako boječe nasproti družbenim predstavnikom, občinam itd. Se vedno prevelika uklenjenost v razne predpise in zakone, v sam birokratski aparat, ki jih je tako močno vezal nekoč, so dostikrat ovira, da šole (njeni predstavniki) odločneje ne zahtevajo svoje pravice, potrebna sredstva za svojo dejavnost, za uresničevanje delovnih programov! Morali bi se že znebiti tiste-

ga uradniškega odnosa, ki je bil nekoč tako značilen za naše šolnike... (In je še danes?) Pod splošnim družbenim pritiskom se morajo danes občine odpovedati investicijam, ki jim požro tolikšna sredstva in so dostikrat nesmotrne; temeljna dolžnost občin je zdaj: zagotoviti sredstva za nemoteno delo družbenih dejavnosti. Pri tem morajo vzgojno-izobraževalne institucije nastopati seveda z jasnimi zahtevami, z izdelanimi delovnimi programi in ovrednotenjem teh programov ter zahtevati svoje.

Glede vsebinskega dela šol je tov. Lipužič poudaril, da v šolah druge stopnje zdaj ne smemo zanemarjati splošne vzgoje — močan poudarek temu vprašanju najdemo danes povsod po svetu (ZSSR itd.), kjer so kljub povečanem zanimanju za tehnične in naravoslovne vede začeli posvečati predmetom splošne izobrazbe vse večjo pozornost. V naših gimnazijah se ne vrši v dovolj-nem obsegu selekcija dijakov — premalo gledamo na njihovo posebno nadarjenost, jih smotno ne usmerjamo v nadaljnji študij in v poklice. Že pri sprejemnih izpitih bi morali zaostriti kriterije, ker le tako se nam bo posrečilo dvigniti raven teh šol.

Na gimnazijah je med vsemi šolami druge stopnje med dijaki tudi največ idejno negativnih pojavov, kar je dokaz, da smo doslej preveč zanemarjali idejno-vzgojno vlogo svojega poklica. Taki pojavi prihajajo do izraza v šolskih glasilih, ki jih izdajajo dijaki, pa tudi v življenju izven šole. Na ta pomembna vprašanja ne bi smeli pozabljati pri oblikovanju mladega človeka v socialističnega državljanca, člana naše družbene skupnosti.

NAPOSLED LE: PEDAGOŠKI INSTITUT!

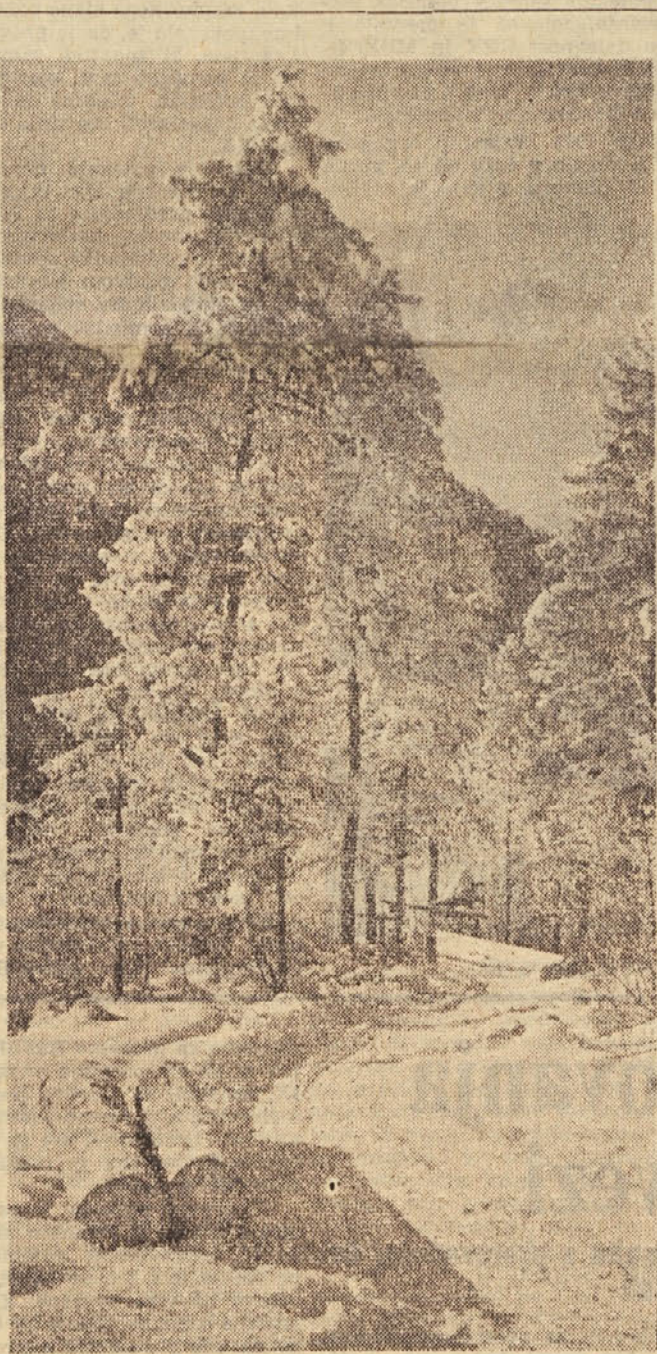
Ob koncu razgovora o nekaterih aktualnih vprašanjih našega šolstva je tov. Lipužič odgovorjal na vprašanja udeležencev seminarja. Med drugim je dal sledeča pojasnila.

Vse analize stanja osnovnega šolstva pri nas kažejo na to, da zdaj ne bi bilo pametno podaljševati osnovno šolanje preko osmih let. Najprej je namreč potrebno ustvariti stabilen položaj obstoječega 8-letnega osnovnega šolstva, šele potem bomo lahko razmišljali naprej.

Vprašanje glede ustanovitve pedagoškega instituta, kot je to priporočila republiška skupščina, je že v reševanju. Zdaj iščejo primerne prostore in sredstva za njegovo delovanje, kadre pa bodo poslali na specializacijo v tujino, kjer delujejo pedagoški instituti. Torej bomo v kratkem le dobili slovenski pedagoški institut, od katerega si — po pravici — precej obetamo.

Prav podobno, kot je v svojih zanimivih izjavah priporočila dr. Segulova, ko je govorila o smotni organizaciji šolskih konferenc — naj bo cilj teh konferenc ne diskusija, temveč akcija —, podobno lahko rečemo o pedagoškem seminarju; direktorji gimnazij so se pomenili o vrsti zelo aktualnih vprašanj (vseh v tem našem poročilu ni mogoče obravnavati) in to z namenom, da bodo koristne ugotovitve in misli uresničili vsak na svojem delovnem mestu. Skupnost gimnazij Slovenije opravlja s takimi »delovnimi dogovori«, kot je bil nedavno podvinski, zelo koristno nalogo, ki bi ne bilo napačno, če bi jo posnemale tudi skupnosti ostalih šol.

D. H.

BRALCEM LISTA, SODELAVCEM
IN PRIJATELJEM ŽELIMO V NOVEM LETU 1965
USPEHOV PRI DELU IN OSEBNEGA
ZADOVOLJSTVA!

Uredništvo »Prosvetnega delavca«
Republiški odbor sindikata družbenih
dejavnosti
Uprava »Prosvetnega delavca«

žimo in bomo za uresničitev tega vložili vse, kar bo v naši moči. Prav tako pa pozivamo bralce — prosvetne delavce in samoupravne organe, da nam pri tej nalogi nudijo konkretno pomoč, ki bo koristila njim samim.

Poleg posredovanja in pojasnjevanja stališč in rešitev v zvezi z družbeno-ekonomskim osamosvajanjem vzgojno-izobraževalnih ustanov ne želimo zanemariti tudi ožje strokovne pedagoške tematike. Hkrati ko rešujemo materialne probleme šol, moramo imeti pred očmi tudi modernizacijo in znanstveni napredek stroke. Samo reševanje celovite šolske problematike nas lahko hitreje pripelje h končnemu cilju.

pačno pojmovanje o teh šolah, češ da ne potrebujejo izdatnejše družbene pomoči ipd.

Seveda bi pa bilo narobe pričakovati, da bodo vsi problemi okrog izgradnje potrebnih prostorov, učilnic, kabinetov, telovadnic pa glede učnih načrtov in predmetnikov rešeni kar v dveh, treh letih. Vprašanja modernizacije pouka na teh šolah druge stopnje le niso tako preprosta, zato je razumljivo, da jih bo treba urediti postopoma. Nekatere gimnazije bodo morale podaljšati rok za verifikacijo, ker ne bodo do določenege časa izpolnile vseh pogojev. Takšna je npr. gimnazija v Postojni, ki je tudi edina, ki

VSEM PEDAGOŠKIM DELAVCEM
ŽELIMO SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1965!

ZVEZA PEDAGOŠKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Delovni program za leto 1965

Društva prijateljev mladine pomagajo šolam

Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

Na seji predsedstva Republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije dne 21. XII. 1964 je predsedstvo sprejelo okvirni delovni program za leto 1965.

Ta program predstavlja nadaljevanje dela Republiškega odbora v tej mandatni dobi. Program sledi stališčem V. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. V okviru dejavnosti sindikata in v skladu s statutom dela Republiški odbor pri sprejemanju stališč in sklepov na svojih plenarjih in sejah predsedstva. Člazi plenuma delajo kot sindikalni aktivisti tudi v sindikalnih podružnicah in občinskih odborih našega sindikata.

Republiški odbor predvideva v letu 1965 v svojem programu 9 sej predsedstva in 3 plenarne seje; poleg tega po potrebi še posvetovanja po področjih družbenih služb in organizacije sindikalne dejavnosti.

PLENUMI

1) Materialni in družbeni položaj zaposlenih na področju socialnega varstva:

— Z ozirom na preč materialni položaj zaposlenih na tem področju pripravi Republiški odbor gradivo, na podlagi katerega bo lahko plenum zavzel stališča, ki naj pripomorejo k hitrejšemu reševanju teh problemov, predvsem pa k realizaciji ustavnega načela o družbeno-ekonomskem izenačenju delovnih ljudi.

2) Realizacija stališč sprejetih na skupnem plenumu Glavnega odbora SZDL Slovenije in Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o komuni in šolstvu:

— V komunah je v teku realizacija teh stališč. Potrebno bo v mesecu maju 1965 preveriti dosežene rezultate. Ta plenum naj tudi obravnava notranjo delitev dohodka in osebnih dohodkov v šolstvu.

3) Pregled triletne dejavnosti:

— Ta plenum, ki naj bi bil decembra 1965 ali februarja 1966, naj bi dal preizkus in analizo dosedanjih aktivnosti Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije.

— Akcija naj bi bila pripravljena tako, da neposredno mobilizira vse delavce na tem področju, da se aktivno vključijo v priprave za sprejem pravilnika, pri čemer naj poudarjena stališča o samoupravljanju, delitvi dohodka in osebnih dohodkov, delovnih razmerij in organizaciji dela. Poseben poudarek je potreben obdelavi problemov nagrajevanja in meril za ocenjevanje obsega in kvalitete dela.

— Ker je predviden rok za sprejem pravilnikov 30. VI. 1965, bi moral Republiški odbor pripraviti gradivo v februarju 1965 (seja predsedstva bo v marcu 1965, to bo razširjena seja predsedstva).

2) Analiza samoupravljanja in delitve ter statuta v kulturnih zavodih:

— Na podlagi gradiva, ki ga pripravi komisija Republiškega odbora, imenovana na zadnji seji predsedstva, bo razširjena seja predsedstva s to problematiko v januarju 1965.

3) Analiza statuta zdravstva:

— Ta naloga je ostala iz leta 1964. Gradivo se pripravi na osnovi analiz statuta 70 delovnih organizacij zdravstva, skupno s Komisijo za družbeno upravljanje pri Republiškem svetu Zveze Sindikatov Slovenije. Gradivo bi se obravnavalo na posvetu z udeležbo določenega števila delavcev iz teh zavodov v januarju 1965.

4) Problemi financiranja šol druge stopnje:

— V tej smeri pripravi Republiški odbor gradivo za sejo predsedstva v februarju 1965. Tu bi se analiziralo dosedanje stanje in nakazale rešitve.

5) Samoupravni organi in sindikat:

— Seja predsedstva s to temo

IŠČEMO NOVE OBLIKE DELA

PODMLADKA IN MLADINE RK

V organizaciji RK je danes vključenih 232.000 otrok in 57.000 mladine, kar živo narekuje potrebo po razpravljanju o vsebini in metodah dela v organizacijah PRK in MRK. Število mladine v organizaciji je naraščalo hitro, morda celo prehitro, tako da je bilo vodstvo RKS pred delstvom, kako zaposliti mladino in izrabiti ves njen mladostni polet.

GO RKS je v aprilu letos razpisal tekmovanje »Akcija PRK in MRK v krajevni skupnosti«. V akciji je sodelovalo okoli 40.000 otrok in mladine RK. Program je obsegal:

- urejanje vasi, naselij, poti, igrišč, telovadišč;
- vse oblike pomoči bolnim, starejšim in invalidom;
- pomoč v otroškem varstvu;
- realizacija zaključkov pred-

Za ostale seje predsedstva še niso predvidene teme, ker bo potrebno vključiti v program aktualne naloge zaradi novih predpisov, ki se usklajajo z ustavo, kakor tudi ostale aktualnosti, katerih ni mogoče vnaprej predvideti.

V organizacijskem pogledu bo Republiški odbor v sodelovanju z občinskimi odbori sindikata družbenih dejavnosti in občinskimi sindikalnimi sveti pripravil tekom leta bazenska posvetovalna članova plenuma, občinskih odborov in nekaterih podružnic.

Poleg tega bodo člani plenuma, kot je že rečeno, neposredno sodelovali v sindikalni aktivnosti v komuni, za kar bo Republiški odbor v sodelovanju z občinskimi odbori predvideval konkretne zadolžitve.

Umrl je

Jože Zakovšek

Pred nedavnim je umrl ravnatelj zavoda za slušno in govorno prizadetost mladine Jože Zakovšek. Na ta zavod je prišel pred sedemindvajsetimi leti, ko je tudi začel študirati surdopedagogiko. Izpit iz te stroke je napravil v Beogradu, nato pa je dosegal velike uspehe pri vzgoji in izobraževanju slušno prizadete mladine.

Zaradi dejavnosti proti okupatorju so ga Italijani izgnali v Gonars, Nemci pa, po razpadu fašizma — v Dachau. Po vrnitvi v domovino je prevzel odgovorno mesto na takratnem ministrstvu za socialno varstvo, poleg tega pa je opravljal še druge politične funkcije. L. 1961 je postal ravnatelj zavoda in se tako spet vrnil v pedagoško okolje. Z veliko prizadevnostjo se je lotil dela za napredek izobrazbe gluhe mladine, obenem pa nadaljeval akcijo za razširitev oziroma graditev novega zavoda in učnih delavnic, ki jih je ustanovila uprava takoj po osvoboditvi. Tako je vzel za Beogradom nova, moderna stavba, v katero so se v začetku letošnjega leta vselile vse delavnice razen šiviljske (il-

Podmladkarji Rdečega križa so obiskali starčke, jih obdarovali in jim zapeli

S študijskega potovanja po Sovjetski zvezi

Sistem diferenciranega pouka in vprašanje povezave pouka s proizvodnim delom v sovjetskih srednjih šolah

V Sovjetski zvezi preizkušajo v posebnih eksperimentalnih srednjih šolah s proizvodnim poukom sistem diferenciranega pouka, ki sloni na posebnih interesih in nagnjenjih učencev, na potrebi po razvijanju posebnih sposobnosti učencev in na potrebah politično-teritorialnih enot po posameznih profilnih kadrov. Eden izmed osnovnih namenov eksperimenta je ugotoviti, na kakšen način bi bilo treba povezati pouk s proizvodnim delom, da bi dosegli ustrezno poklicno usposobljenost hkrati s sredjo splošno in politehnično izobrazbo.

V sistemu diferenciranega pouka na srednjih šolah s proizvodnim delom gre za razne smeri proizvodnega usposabljanja učencev, kot so npr. fizikalno-tehnična, kemijsko-tehnična, prirodoslovno-agronomska, humanistična, uporabno-matematična itd., ki se ne razlikujejo med seboj le po vsebini specialnih predmetov, proizvodnega pouka in proizvodne prakse, temveč tudi po vsebini in obsegu nekaterih drugih predmetov, ki so za posamezen poklic posebno važni. Pri tem pa ne gre za tako imenovano polifurkacijo, temveč dobijo učenci vseh smeri temeljno splošno in politehnično izobrazbo, ki

jo določa predmetnik ministrstva prosvete.

Razen sistema diferenciranega pouka pa preizkušajo v številnih srednjih šolah s proizvodnim poukom tudi pouk nekaterih predmetov v tujem jeziku.

Eksperimentalno delo na srednjih šolah s proizvodnim poukom vodijo posamezne univerze ali pa akademija pedagoških ved, ki rezultate eksperimentov tudi objavljajo.

Predmetniki šol s diferenciranim poukom.

Osnova predmetnikov so temeljni predmetniki, ki jih je predpisalo ministrstvo prosvete RSFSR. Nekatere spremembe so v zvezi z okrepitevijo za poklice najpomembnejših predmetov. Pri tem pa niso porušili sestava temeljnih predmetnikov niti razmerja med posameznimi učnimi predmeti.

Povečanje števila učnih ur za predmete, ki so pomembni za posamezne smeri, so realizirali v mejah celotnega števila učnih ur v šolskem letu in običajne tedenske obremenitve učencev. Dodatne učne ure so pridobili z novo delitvijo celoletnega časovnega fonda na posamezne dele predmetnika, na cikle učnih pred-

ikarna, knjigovoznica, litografija in galanterija). Njegova velika zasluga je, da je dosegel kljub velikim oviram odobritev načrtov in kreditov za gradnjo novega zavoda za gluho mladino, ki se je začela l. 1963 in je potekala vzporedno z gradnjo zavoda za Bežigradom.

Na njegovo pobudo so na VPS ponovno odprli oddelke za defektologijo in oddelke za surdopedagogiko, kjer je Jože Zakovšek predaval zgodovino razvoja te vede.

Dve internaciji in nenehni napori so omajali njegovo fizično zmogljivost. Ob njegovi smrti se zavedamo, da bo spomin na osebnost Jožeta Zakovškega — surdopedagoga, političnega delavca, organizatorja in človeka ostal trajen.

A. O.

mentov in dobe pri tem prvi pouk o njihovi sestavi. Vzporedno s tem osvajajo učenci v šolskih laboratorijih tehniko laboratorijskega dela in se pripravljajo za proizvodno prakso, ki je ob koncu drugega polletja. V drugem polletju proučujejo elemente kvantitativne in kvalitativne analize, ob koncu šolskega leta pa opravljajo neprekinjeno proizvodno prakso v podjetju.

V X. razredu delajo učenci sistematično v tovarniškem oddelku za popravilo kontrolnih merilnih instrumentov in proučujejo osnove kemijskih tehnoloških procesov. Proizvodna praksa je dvakrat na leto po 12-14 dni in 3 tedne ob koncu šolskega leta.

Pri pouku kemije v 9. in 10. razredu obravnavajo anorgansko in organsko kemijo. V 11. razredu ponavljajo predelano učno snov in proučujejo nekatera dodatna vprašanja v zvezi s proizvodnim poukom.

Prirodoslovno-agronomska smer

Za to smer najpomembnejši predmet je biologija. V začetku ponove učno snov o življenju rastlin in živali, sistematično obravnavajo fiziologijo rastlin in živali, ob zaključku pa obravnavajo temelje darvinizma z elementi genetike in selekcije. Specialni predmeti so splošno kmetijstvo, poljedelstvo in živinoreja, teoretično in praktično seznanje s kmetijskimi stroji in instrumenti, elektrotehnika in elektrifikacija kmetijskega gospodarstva.

Proizvodno delo učencev organizirajo po obdobjih kmetijskega dela ali pa sistematično v vsem

AV tečaj

ZAVOD ZA TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE LJUBLJANA razpisuje 45-urni intenzivni tečaj avdiovizualnih sredstev. Tečaj bo od 13. do vklj. 23. januarja 1965 na učiteljski Resljeva 12, Ljubljana. Začetek tečaja 13. januarja ob 8 uri.

Stroški tečaja znašajo 13.000.— din. Prijave sprejema Zavod, Lepi pot 6, tel. 22-270 do 9. januarja. Za kandidate, ki jih prijavlja delovna organizacija, naj prijava vsebuje sledeče podatke:

1. Ime in priimek prijavljenca
2. Naslov in delovno mesto prijavljenca
3. Izobrazba
4. Naslov organizacije, ki prijavlja kandidata, zavezno plačila
5. Ali naj Zavod rezervira stanovanje.

Ob prijavi je nakazati tečajnino na tekoči račun Zavoda pri NB 600-18-603-84.

Razpis

Osnovna šola Radomlje razpisuje 2 mesti učiteljev — vzgojiteljev za varstveni oddelček. Osební dohodek po pravilniku. Stanovanje ni. Nastop službe takoj.

Kako je z glasbenim poukom v naši reformirani šoli?

»Ne glede na zapletenost in težavnost splošnih in podrobnejših glasbeno-vzgojnih problemov, ne glede na izredno pestrost različnih mnenj, gledanj, tez, antitez...« (Iz uvodnega referata.)

Plenarni sestanek glasbenih pedagogov osnovnih šol Slovenije, ki ga je 16. decembra t.l. sklical Društvo glasbenih pedagogov, je v svojih treh referatih (prof. Miran Hasl s koprškega učiteljskega centra, Branko Rojster, prosvetni svetovalec za glasbeni pouk iz Ptuja, in Vlado Golob, direktor mariborskega centra za glasbeni pouk), prav tako pa tudi v diskusiji potrdil omenjeno tezo o izredni zapletenosti in pestrosti problematike na področju glasbene vzgoje naše osnovnošolske mladine. V referatu s naslovom »Kako je z glasbenim poukom v okviru naše reformirane šole«, se je tov. Hasl zadržal pri nekaterih bistvenih vprašanih glasbene vzgoje. Na osnovni analizi, ki jo je uspel narediti s pomočjo nekaterih zavodov za prosvetno pedagoško službo in glasbenih pedagogov s 116 šol, je nanizal problematiko, ki se lahko — kljub razmeroma majhnemu številu analiziranih šol — posploši kot prikaz stanja glasbene vzgoje na osnovnih šolah v Sloveniji. (Analizirane so bile:

telji (69 %). Prav zato jim dela resne preglavice zlasti pouk v višjih razredih, kjer bi morali — po besedah tov. Hasla —, če bi hoteli upoštevati vse pripombe učiteljev glede učnega načrta, črtati brez pretiravanja skoraj vse... Težavam zaradi strokovne nesposobnosti se pridružuje seveda še pomanjkanje ustreznih učbenikov, ena cela ura tedensko, itd. »Mislim,« je rekel prof. Hasl, »da bomo morali čimprej izdelati profile kadrov, ki jih potrebujemo za glasbeni pouk na srednji stopnji; potrebno bo dalje odgovoriti na vprašanje: kaj mora dobiti tip glasbenega pedagoga obvladati — razen splošne strokovne izobrazbe predvsem glasbene pedagogike in metodike in to predvsem praktično, od 1. do 8. razreda, še en instrument, verjetno klavir ter dodatne ljudske ali otroške instrumente, vodenje zborov, sposobnost za mentorstvo itd.

Toda brez načrtne politike stipendiranja, brez skrbi za stanovanje glasbenih učiteljev in brez

ta — klavirja, čeprav bi ga lahko kupili pod zelo ugodnimi pogoji.)

Prav razveseljivo je število radijskih sprejemnikov, televizorjev, gramofonov. (Radio ima od 116 do 112 šol, televizor 76, gramofon 90, magnetofon 93 šol!) Preseneča pa sprito tega slaba založenost s ploščami in posnetimi trakovi! Ni npr. povsem razumljivo, da ima šola gramofon ali magnetofon, pa niti ene plošče ali magnetofonskega posnetka. Zato bi bilo zanimivo ugotoviti, koliko so vsi ti navedeni učni pripomočki sploh v rabi...

Zelo redke so posebne sobe za glasbeni pouk. (Od 116 le 6 uporabnih glasbenih sob!) Zahteva pri gradnji novih šolskih poslopij, da mora biti tam tudi — poleg telovadnice, delavnice... — še pevska soba, se le redko uveljavlja.

Odgovori na vprašanje: koliko finančnih sredstev je šola namenila za glasbeni pouk v zadnjih letih? so zelo različni. (Od 1000 do 500.000 din.) Pri tem imajo seveda odločilno vlogo činitelji, kot so: splošno finančno stanje šole, odnos ravnatelja in učiteljskega zbora do tega področja vzgoje itd.

VSAK PO SVOJI UČNI METODI...

Se najbolj peštrasti situacija pa se je pokazala pri pregledu organizacije učno-vzgojnega procesa. (Iz odgovorov: »Poučujem po so-

učnih pripomočkov, sama oseba učnega pedagoga, njegova splošna in strokovno-pedagoška izobrazba, njegova kulturna razgledanost ter zavzetost in volja do dela in pa dokončna razčiščenost vprašanja, čemu služi in kaj hočemo z glasbenim poukom v osnovni šoli... Vzgojimo otroka v osnovni šoli tako, da bo dober poslušalec, da bo znal vrednotiti dobro glasbo! Otroci naj glasbo doživljajo, naj želi muzicirati, naj rad posluša in vrednoti glasbene stvaritve! Osnovna šola naj otroka predvsem vzgaja — izobražuje pa naj ga glasbena šola.«

PREDVSEM — RAZŠIRITI KONCEPT: KAJ ŽELIMO?

Potem ko je podrobneje govoril še o nujni potrebi po učbenikih, priročnikih in pesmaricah, o razrednem pouku in o pevskih zborih na naših šolah, je prof. Hasl zaključil takole:

»V splošni kulturni situaciji, ki v zadnjih letih res ni bila najboljše, ter v situaciji našega splošnoizobraževalnega in strokovnega šolstva, ki je marsikje resna, če ne celo kritična, tudi glasbeni pouk ni ostal neprisrčen, če ni bil celo bolj prizadet, ker smo pač morali reševati tkzv. »glavno dejavnost« in se brigati predvsem za tkzv. »glavne predmete«. Vendar so vsi znaki, predvsem pa dejstva, da se na vseh možgih področjih družbeno-političnega, go-

dobni metodi, »po običajni metodi«, »predpisovanje metod je anahronizem«, izbira metod mora biti stvar vsakega posameznika, ker nimamo nobenih izdelanih metodik razen Potočnikov... Ker so v analiziranih šolah v večini nekvificirane učne moči, le-ti tudi žele točno odrejen način dela, ker bi jim to bilo v pomoč, strokovno kvalificirane moči pa so v glavnem mnenja, da je metoda stvar vsakega posameznika... Prof. Hasl: »Mislim, da so bolj kot določena metodika važni rezultati, da pa je popolna odsotnost neke sistematike dela skoraj nemogoča in celo škodljiva. Res pa je tudi, da je najvažnejša stvar, važnejša od metodik, sistemov in popolnih ali nepopolnih

spodarskega in kulturno-prosvetnega življenja vedno več razpravljajo o stanju našega šolstva, o stanju naše kulture (resno je o tem spregovoril tudi VIII. kongres ZKJ), da se bodo mnoge stvari morale popraviti. V vsem tem tudi glasbeniki ne smemo ostati izven splošnih prizadevanj za boljše mesto pod soncem. Pri tem bo golo ugotavljanje, tarnanje, brezplodno zaletavanje in čakanje, da se bodo stvari same izboljšale, kaj malo pomagalo.

Kvalitetno delo, temeljite analize, stvarni in pretehtani predlogi, izdelani programi dela, predvsem pa razčiščen koncept, kaj želimo, to je orožje za boj, to bo prineslo tudi zaželeno rezultate. D.H.

Decembrsko srečanje

Med svetlobo in senco

V četrtem nadstropju v Jenškovi ulici 6 v Ljubljani je redkokdaj čisto tiho: zdaj se oglašajo zvonce na vežnih vratih zdaj telefon.

Profesorica Biserka Ercegovac.

Decembrski dan je mokrotan in dolgočasen, v sobi pa je prijetno toplo. Radio igra popevke »za srečno pot«, na mizi pred nama pa zapeljivo diši črna kava.

Moj poklic je radovednost, njen pa seveda čisto drugačen: profesorica srbohrvaščine je (sedaj poučuje na II. osnovni šoli na Viču) in pomožni pedagoški svetovalec na ZPPS Ljubljana-Vič.

Kot učiteljica je stopila prvič na kateder l. 1922 v meščanski šoli v svojem rojstnem kraju Glinu na Hrvaškem, kjer je ostala dve leti, dokler se ni vpisala na štiritletno VPS v Zagrebu (filološko-zgodovinska skupina). Po diplomu l. 1928 je prišla službovat v Karlovac, naslednje leto pa v Ljubljano. Službovanje na ljubljanskem učiteljskem je povezano s spomini na Anico Černevo, ki ji je bila, kot pravi, druga sestra. Takoj l. 1941 sta se obe vključili v OF, 1943. pa so ju Nemci odgnali v Ravensbrück, kjer je Anica umrla.

Zvrstila so se službovanja: na VPS v Ljubljani, na poljanski gimnaziji, na večerni oficirski gimnaziji, pedagoško svetovalestvo in vrsta dolžnosti, za katere je bilo treba poprijeti.

»Peti december rezervirajte za nas, prosim!« Takole so se je spomnili njeni, (sedaj že zelo zelo odrasli) nekdanji učenci pred petimi leti, ko je praznovala 30-letnico, zdaj ob 35. obletnici njene bivanja na Slovenskem pa spet. Pripravili so ji priručno slavje: večer, ki ga je preživela v njihovi družbi, v prijetni sobi z okrašenimi stenami.

»Naši Biserki ob 35-letnici bivanja na Slovenskem!« Svetleče črke in mnogo števil 35, posejanih po stenah. 35 let in prav toliko rdečih nageljnov.

Vprašanja imajo več obrazov.

Če bi mogli izbirati še enkrat — mar bi se spet odločili za prosvetni poklic?

Bi, zakaj ne!

V čem je njegova mikavnost?

Prav gotovo v otrocih, v razredu. Rada imam tiste nagajive oči, njihovo prirčnost. Dostikrat bi najraje koga objela, a kaj... poskušam biti resna z otroki, toda vedno ne gre. Pred prvo letošnjo konferenco me je ustavil takle »škrat« na hodniku, me pobozal po roki in vprašal: »Tovarišica, ali bom res imel opomin?«

In s »tovarišičko«, ki ne more skriti svoje dobrodušnosti, se smejeva iz srca.

Njeno razvedrilo so srečanja z učenci — sedanjimi in včerajšnjimi. Nekaterih ne spozna več.

Kako lepo je, če greš takole po Ljubljani in srečuješ mlade ljudi, ki te pozdravijo z nasmehom in nagovorijo s prijazno besedo. »Od tega živim«, pravi. »Zelo lepo mi je, saj čutim, da nisem osamljena.«

So šolarji danes drugačni, kot so bili tedaj, ko ste začeli poučevati vi?

Otrok je vedno isti. Zdi se le, da imajo današnji otroci več svobode. Tista nagajivost, želja po novem in zanimivem pa je ostala.

Kdaj ste se najbolj od srca nasmejali v razredu?

Nekoč, ko smo obravnavali ep o kraljeviču Marku. Cisto tiho je bilo v razredu. Naenkrat zaslišim enakomerno trkanje po klopi. »Kdo trka?« vprašam. Nekje iz zadnjih klopi se je oglasilo: »Kraljevič Marko...«

Kaj menite, kakšen naj bo prosvetni delavec?

Razumljivo, da mora biti strokovnjak in dober pedagog, najvažnejše pa je, da čuti ljudi v tebi človeka. To je vse, kar me vodi skozi življenje.

V čem je bistvo svetovalske službe?

V svetovanju samem. Pomoč mlademu človeku, pa tudi nestrokovnjaku, posebno tistemu, ki opravlja svoj poklic daleč od mestnega središča in v težkih pogojih. Mislim, da kritika sama še ni dovolj. Če prosvetni delavec to želi, mu je treba pokazati tudi način dela; vse seveda razumevajoče in dobronamerno, a ne pokroviteljsko.

Kateri pregovor vam je najljubši?

Njegoveš: »Času meda još niko ne popi, što je čošom žući ne zagri; čaša žući, iste čašu meda smiješane najlakše se piju.

Zakaj?

Ker je življenjski. Če bi bili svetloba in senca enakomerno porazdeljeni, bi bilo dostikrat lažje živeti. — Pa saj je tudi tako.

Marijana Kunej

4 šole iz idrijske občine, 22 šol z območja zavoda za PPS Ptuj, 36 šol zavoda v Murski Soboti, 3 šole zavoda v Novem mestu, 4 šole zavoda v Celju, 24 šol mariborskega zavoda, 23 šol koprškega zavoda skupno 116 šol s 1755 učenci in okrog 51.000 učenci.)

NAJBOLJ BOLEČE VPRAŠANJE: KADRI!

Eno poglavitnih vprašanj, ki ga bo potrebno rešiti, če hočemo spraviti pouk glasbene vzgoje na zeleno vejo, je vsekakor problem kadrov. V tem pogledu je slika današnjega stanja na osnovnih šolah zelo zaskrbljujoča, saj v več kot polovici analiziranih šol poučujejo predmet glasbene vzgoje strokovno neusposobljeni uč-

KOMU KORISTIJO MAGNETOFONI IN GRAMOFONI — BREZ TRAKU IN PLOŠČ?

V pogledu oskrbljenosti šol z instrumenti stanje ni slabo — tako kaže analiza. Šole imajo lepo število klavirjev (od 116 kar 84). Poodba pa se močno spremeni, če vemo, v kakšnem stanju so ti instrumenti... (V anketi beremo: »Nimamo finančnih sredstev za nabavo najnujnejšega instrumen-

te, ki se pripravljajo za bibliotekarje, se v 9. in 10. razredu seznanjajo z organizacijo knjižnic in funkcijami posameznih oddelkov, sodelujejo pri izdajanju in razpostavljanju knjig itd. V 11. razredu delajo učenci samostojno v organizaciji, oblikovanju in vodenju šolske knjižnice in knjižnic sosednjih osemletnih šol. Učenci, ki se pripravljajo za korektorje imajo praktično delo v tiskarski dejavnosti. Bodoči sekretarji uporabljajo znanje, ki so si ga pridobili v šoli, v aparatu različnih ustanov.

Matematična smer

V oddelku matematične smeri posvečajo posebno pozornost matematiki.

V 9. razredu je 12 ur matematičnega pouka, dodatne ure pa ima tudi fizika. V 10. razredu imajo učenci namesto proizvodnega dela prakso na računskih strojih v šoli, v 11. razredu pa gredo v prakso na institute in računske centre.

Za vpis v oddelke matematične smeri niso predpisani sprejemni izpiti. Ze pred vpisnim rokom seznanjajo starše o različnih smereh na šoli. Dvakrat na leto si starši in otroci lahko ogledajo šolo (»odprta vrata«). Prijave za vpis v oddelke matematične smeri

pregleda posebna komisija, ki jo sestavljajo: direktor šole, njegov namestnik, predstavnik tovarne, ki ima nad šolo patronat, zdravnik in zastopnik staršev. Če je prijavi več, kot je mest, izbere komisija izmed kandidatov tiste, ki imajo najboljše ocene iz matematike v vseh razredih osemletne šole. Razen tega pa se direktor šole posebej pogovori z vsakim kandidatom, zakaj se je odločil za matematično smer.

Učenci, ki so prečenili svoje sposobnosti, lahko po 2 ali 3 mesecih prestopijo v oddelke druge smeri. Tudi v 10. razredu je prestop še možen, vendar mora učenec opravljati diferencialni izpit.

Učenci, ki obiskujejo oddelke matematične smeri, uporabljajo razen običajnih matematičnih učbenikov tudi priročnike in učbenike višje matematike.

Absolventi matematične smeri se vpisujejo na matematično in tehnično fakulteto.

Rezultati diferenciranega pouka

Sistem diferenciranega pouka omogoča upoštevanje interesov in nagnjenosti učencev. Učence pred vpisom seznanjajo s smerni, ki so v šoli, organizirajo zanje ekskurzije v proizvodne baze, imajo z njimi pogovore in slično. V treh letih eksperimentalnega dela so imeli samo posamezne primere nepravilne izbire poklica.

Upoštevanje interesov je imelo za posledico večjo kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela in boljše učne uspehe. Povprečni uspeh učencev 9.-11. razreda je 95 odstotkov.

Učenci dobe v 9. in 10. razre-

du zadostno teoretično in praktično profesionalno usposobljenost za nadaljnje samostojno delo.

Zelo dobro se je obnesla neprekinjena praksa v podjetjih. Učenci se bolj seznanjajo z delovnim kolektivom podjetja, spoznavajo njegovo življenje in vidijo primere komunističnega odnosa do dela. Neprekinjena praksa je izboljšala tudi discipliniranost učencev.

K uspešnosti sistema diferenciranega pouka so veliko prispevale tudi vzgojno-izobraževalne metode, zlasti tiste, ki vzpodbujajo k aktivnosti in samostojnemu delu učencev.

Tudi v 10-letnem šolanju, ki ga uvajajo v Sovjetski zvezi, bo pouk v 9. in 10. razredu diferenciran. Desetletna šola s proizvodnim poukom bo dajala splošno in poklicno izobrazbo, čeprav se bo fond ur za proizvodni pouk in proizvodno prakso zmanjšal za polovico.

Značilnost predmetnika je tudi v tem, da sta dve uri na teden predvideni za izbirni pouk. Učenci si izbirajo posamezne kurse, kjer razširjajo ali poglobljajo znanje posameznih predmetov. Kurzi trajajo pol šolskega leta ali pa tudi manj. Tudi izbirni pouk bodo ohranili v 10-letni šoli.

Eksperimentalne srednje šole s poukom vrste predmetov v tujem jeziku. Učenci si izbirajo posamezne kurse, kjer razširjajo ali poglobljajo znanje posameznih predmetov. Kurzi trajajo pol šolskega leta ali pa tudi manj. Tudi izbirni pouk bodo ohranili v 10-letni šoli.

V Leningradu smo obiskali dve šoli s poukom nekaterih predmetov v tujem jeziku; 24. šola ima pouk nekaterih predmetov v angleščini, 392. šola pa v francoščini.

Obe šoli sta, slično kot druge vrste, srednji šoli s proizvodnim

poukom. Od drugih srednjih šol se razlikujeta predvsem po tem, da poučujejo nekatere predmete v tujem jeziku in da imajo znatno večji fond ur tujega jezika.

Vse šole s poukom nekaterih predmetov v tujem jeziku imajo oddelke od I. do XI. razreda. Že od drugega razreda dalje se učenci uče tujega jezika, in sicer v 2, 3. in 4. po 4 ure tedensko, 5, 6. in 7. po 6 ur tedensko, v 8. razredu 7 ur tedensko, v 9., 10. razredu po 6 ur tedensko, v 11. razredu 7 ur tedensko.

V 24. šoli s poukom vrste predmetov v angleškem jeziku poučujejo od 9. razreda dalje angleško literaturo v angleškem jeziku, razen tega pa se učenci uče angleškega jezika že od 2. razreda dalje. Drugih predmetov ne poučujejo v angleščini, ker nimajo na razpolago ustreznih strokovnjakov, ki bi odlično obvladali angleščino.

V 392. šoli s poukom vrste predmetov v francoskem jeziku poučujejo od 9. razreda dalje francosko literaturo in zgodovino v francoskem jeziku, razen tega pa se učenci uče francoskega jezika že od 2. razreda dalje.

Obe šoli uporabljata pri pouku tujih jezikov podobne metode in vsa sodobna tehnična sredstva: magnetofon, gramofon, kinoprojektor, diaproskop itd. Obe šoli imata tudi fonetični kabinet.

Pri pouku tujih jezikov se vsak oddelček deli na tri skupine po 10 učencev. Poglobljanju znanja tujega jezika pa so namenjeni posebni krožki v okviru svobodnih dejavnosti učencev.

Tudi pri pouku zgodovine v francoskem jeziku se učenci delijo na dve skupini. Posebno skrb posvečajo tehnični terminologiji,

v 9. razredu, razen tega pa učenci lahko uporabijo za tuj jezik še dve uri na teden, ki sta namenjeni fakultativnemu pouku.

Za pouk zgodovine v francoščini uporabljajo francoski prevod ruskega zgodovinskega učbenika, posebne zgodovinske tekste v francoskem jeziku, zgodovinske karte s francoskimi napisi itd.

Zgodovino poučujejo zgodovinarji, ki pa so diplomirali tudi iz francoskega jezika. Ker kadra za pouk posameznih predmetov v tujem jeziku zelo primanjkuje, stimulirajo posamezne strokovnjake, da študirajo na univerzi tuj jezik, tako da bi imeli dve fakulteti.

Učenci, ki se uče tujega jezika že od drugega razreda dalje, so seveda zelo močno obremenjeni, ker imajo razen običajnega predmetnika še dodatne ure tujega jezika. Tako znaša tedenska obremenitev učencev v 2. razredu 28 ur, prav toliko v 3. in 4. razredu, v 5. razredu 32 ur, v 6. 34 ur, v 7. razredu 35 ur, v 8. razredu 36 ur itd. Zaradi tega sprejmejo v te oddelke le učence, ki so dovolj razviti in zdravi. O tem določa zdravniška komisija.

Srednje šole s poukom vrste predmetov v tujem jeziku so eksperimentalne šole. Eksperiment traja šele nekaj let, zato nam še ne morejo posredovati rezultatov. Poleg pozitivnih ocen smo slišali tudi različne pomisleke zlasti z naslednjih vidikov: ali te šole ne postajajo šole privilegirancev, ali so za take usmeritve učenci dovolj zreli itd. Zanimivo je, da posamezni rajoni, tovarne itd. zahtevajo ustanovitev takih šol, ker nočejo zaostajati za drugimi.

Dušan Kompare

Srečno, dragi prosvetarji!

(Novoletna pravljica)

Prispelo je vabilo, svetlo in vabljivo, besede so zvenele domače in prijazno so mežikale in sijale so tople, kakor sije samo nebesko sonce in govorile: Pridi, tovariš učitelj, pridi in se poveseli z nami. Pridi, da ti bo laže pri srcu, da boš z lahkoto stopil v novo leto, v čas, ko boš postal priznan delavec, ki soustvarja našo družbo, enakovreden državljanom v industriji in gospodarskih organizacijah. Pridi, ne pozabi zadnje obveznosti v tem letu. Pridi, zagotovo pridi, vabi oče župan, vabijo predsedniki in sekretarji, vabijo direktorji in gospodarstveniki v komunih!

Prizel sem vabilo na prsi, se zasukal na peti, zavriskal, da je odmevalo od pustih šolskih sten, zapel, da je zaorilo v globino prašnih kabinetov in srce je bilo srečno, tiktakalo je z dvojno močjo, v vrat, v senca je stopilo, skočilo v možgane in misel je bila jasna, tako svetla in čista, kakor je čisto nebo po hudi nevihti.

Okopal sem se v čisti studenčnici, nadel na čisto telo brezmadežno perilo, oblekel sem najlepšo obleko in pod vratom zavezal najlepšo kravato, vso obsuto z umetnimi biseri, ki so se lesketali, kakor leskeče milijone zvezda na modrem večernem nebu; obul sem še nove špičake, vse temne in svetle v svojem odlesku, lahke kot gosje pero in take brez zebljiv; čevlje, v katerih se pleše, kakor plešejo drobne snežinke izpod zimskega neba; odišavil sem se z vsemi dišavami, s takimi, ki dišijo po vrtnicah in imajo opoj modrih vijolic, s kakršnim cvetke lovijo srebrne metulje; in zadnjičkrat sem stopil pred ogledalo in žena je pristopila k meni, obrnila sva se dvakrat na levo, trikrat na desno in ženin dekolte se je zajejal pregloboko v še kar vabljive prsi; pa nisem v sreči nesreče opazil, zazibala sva se v bokih, se dvakrat ali trikrat radostno poljubila in srce je reklo: Pojdiva!

Stopila sva v zimski večer, pogledala v nebo in poiskala Veliki voz na njem, ga otožno poprosila, naj se potrdi in skloni na Zemljo, naloži na grbo razvalino, ki ji pravimo Sola, zakaj od daljnega Vzhoda že piha Veter, ki prinaša nove cilje, nove smerice, novo življenje; in Veliki voz se je sklonil na Zemljo, naložil na pleča sivo in od časa razjedeno gmo, jo odložil na umito nebo in zvezde so močnejše zasijale, viharji so zavili okoli oglov in popihali vso zastarelo prašino; in Sola je postala zvezda, sicer temnejša kot druge, a vendar toliko svetla v svoji dostojanstvenosti, da jo je bilo videti širom rodne grude in oznanjala je čas, ki ga po šolsko omenjamo — Preteklost.

Sprejela naju je velika občinska dvorana, vsa svetla in topla, sprejeli so naju tovariši iz Naše komune, aktivni in penzionisti, vsi vedri in otroško razpoloženi, kakor da se je vanje naselila druga mladost; sprejeli so naju snazilci in snazilke, hišniki in hišnice, tu je bila ravnateljica s tajnikom, ki ji je pestoval ljubko levico, in roko so nama stiskali spoštovani občinski možje, sekretarji in predsedniki, župan in direktorji velikih podjetij in vse je dihalo in govorilo: Pozdravljeni, dragi naši prosvetarji! In oče župan, velik in spoštovan s svoji veličini, je dvignil najlepšo čašo vinca, dvignil jo je nad pleše in čudovite kodre, dvignil skoraj pod strop, s katerega je sijalo stotine toplih luči, in nazdravil: Na zdravje naših prosvetarjev! Vsi smo dvignili čaše in jih ponesli k ustom, vsi smo izpili do dna in radostne oči so odgovorile: Na zdravje naših gostiteljev!

Žena je tekla k prijatelju izza mladih dni in ga mehko poljubila, jaz sem poiskal simpatijo iz mlačnih učiteljskih let in jo priznal na prsi, kakor privije dobra mati lastnega otroka; pili smo najslajše vince, jedli najimennitnejšo pečenko in plesali na viže, ki jih je izvajal najboljši ansambel v komunih. O, to je bilo radosti! Postali smo resnični tovariši, zakaj vedeli smo, da nas častijo ljudje, ki so še včeraj tolkli po naših

hrbtih in plačah, danes pa nas razumejo, vedo, da smo si bratje med brati; plesali smo in urni strežaji so tekali in točili sladko kapljico. Podal sem direktorici roko, se dvakrat ali trikrat zmotil in jo oslovil z ravnateljico, njena roka pa je bila mehka in dišala, pomaknil sem jo pod željnaja usta in najine oči so dobile dvojni odsev; sklonil sem se in jo poljubil na stisnjene ustnice, ki so v rahli strasti nežno trepetale; in v trepetu je bilo čutili opravičilo, da ne bo nikdar več postajala pred vrati in prisluškovala pouku v razredu in da se bo tudi odslej odrekla nagradam, ki so namenjene članom kolektiva; verjel sem ji in žmirlil v tajnika, ki

je plesal z mojo ženo in ji gledal v dišeče prsi, se nanje v preposkočnem ritmu rahlo naslanjal in njegove oči so izražale ugodje devetih nebes; o, sreča v nesreči!

Tudi svetovalci so bili prešerno razpoloženi, z obrazov je sijalo toplo oprostjenje, tisto, ki velja otrokom v osmem razredu in pri tem ne zardijo: nikoli več moraliziranja, ne suhega nastevanja prastarih pedagoških resnic, dlakocestvo naj ostane za devetimi gorami; vzniknila je nova smer, vzklila je kal, vsa svetla in čista, pogojena z resnično močjo nasvetov, s kritiko, ki ne žre živcev, s človeško toplino in ne soljo premodrega Modrijana; ne strah, zbudila se je želja videti in pogovoriti se s človekom, svetovalcem; na zdravje, tovariši svetovalci!

Pijem, pojem, plešem in vriskam in srce mi poje v sreči; pa v vrtincu nepopisne sreče srečam tovarišico, s tečajniško diplomom v rokah, njo, ki ji je nek upravljatelj, sedanjí direktor, pravo, klasično srednješolsko izobrazbo pod nos metal in ji napačno pripognil diplomu, s katero je hotela naravnost na univerzo, pa so jo zavrnili, da takih diplom na univerzi ne poznajo, tem manj pa priznajo, čeprav je tovarišica ena najzaslužnejših učitelj v Naši komunih, ki je prejela nešteto pohval in priznanj kot izredno dobra učna moč, ki je noči in noči presedela pri knjigah in se izobraževala, ki je sestavila desetine predavanj in ta predavanja so slišali tudi ljudje z univerzo in dali ustno priznanje, da je imenitno povedala; pa njena tečajniška diploma ni vredna sprejema na univerzo, ker na nji ni zabeleženo, da je bila kot reven prole-

tarski otrok od starojugoslovan-skega kapitalizma krepko tepena, da je med vojno tvegala tudi življenje, ko je prenašala pošto in hrano našim borcem, da je človek, ki je hotela po vojni naredno šolanje, pa so rekle prosvetne oblasti, da nujno potrebujejo toliko in toliko učiteljev, pa je šla v tečaj in se predala izgradnji socializma; zdaj, ko bi rada prilezla v sam vrh pedagoške izobrazbe, pa ji je diploma zastavila pot in ljudje in predpisi, ki ne cenijo človeka, temveč popisano in z žigom overjen papir. Ah, ne, nikar otožnosti v srce.

In v sladkem napoju mi nazdravi tovariš — oje! — nebodigatreba, človek, ki je življenje posvetil študiju, mož, ki je z menoj vtrite prikorakal iz šole, pa si je na samem začetku zadal: naprej, do samega vrha izobraz-

zakaj prosvetarji tretje skupine bodo prej ali slej izbrisani z obličja rodne grude, ker le resnično izobražen človek sme izobraževati našega mladega državljanca. Ne, ne, saj se ne bo nič zgodilo, najmanj pa krivica, tu je družba, tu so vsi njeni činitelji, ki vedo, kaj je za nami in zato te čaka samo še priznanje; pijmo in bodimo odkrito veseli in v srcu imejmo zapisano: Bratje vsi enaki smo!

In spet smo namočili grla, spet zaorila pesem in zavrteli smo se v ritmu novoletnih poskočnic; z nami so plesali tudi upokojeni prosvetarji, z dvignjeno glavo, in bili so ponosni, ker niso pozabljeni in ker je v njih prsih zavest, da so prav oni položili temelje šole, ki je v ne-nenem razvoju in je zdaj, ko je prišla še Reforma, zadobila nekaj krepkih udarcev na račun reformirane malhe, ki je bila že od samega rojstva tako rekoč prazna in prav nič dopadljiva; in veseli smo vsi, čeprav je pred vrati oče Zakon, ki bo podajšal plemenito delovno dobo in skrajšal pot od delovnega mesta do večnega počitka; zakaj človek le v delu nekaj velja, le z delom prinaša dobrine, ki se bodo zdaj, v dobi korenite stimulacije temeljito obrestovale. Na zdravje naših upokojencev! Ne ne, nikar ne mislite na slabe trenutke življenja; dihajmo toploto, ki jo daje velika občinska dvorana; sitimo se z dobrinami, ki jih ponujajo preobložene mize; zakaj iz vsega tega sije razumevanje velikih občinskih mož, predsednikov in sekretarjev, direktorjev in gospodarstvenikov, ki so nas povabili, da se porazveselimo in stopimo s prešernimi prsi v novo leto 1965.

Godba je še divje zaigrala in stotine podplatov je bliskalo po loščenem parketu; oče župan pa je vzel vrečo, neizmerno v svoji globini in njo so direktorji velikih podjetij napolnili z denarjem, z zlatimi novci velikih sprošenih sredstev in nič niso zardeli, zakaj vedeli so, da je v njih del našega ustvarjanja, našega dela, ki se delavcu od strojno čestokrat tako drago obrestuje. Nihče ni godrnjal, niti oni, ki nimajo popolne osemletke — in še ta jim je delala preglavice —, smrtno sovraštvo je uničeno z energijo razuma; in mi prosvetarji smo divji v svojem zanosu, dvigamo polne čaše in kličemo iz oglušenih grl: Živela občina, živeli sekretarji in predsedniki, živeli direktorji in gospodarstveniki! Živeli naši družbeni bratje! Oče župan pa dvigne vrečo, vso težko in živketajočo, prenapeto od pretirane sitosti in zakliče v dvorano: Prosvetarji, tu je vaša letna nagrada! In predstavniki občine, predsedniki in sekretarji, direktorji in gospodarstveniki vstanejo, dvignejo čaše in nazdravijo: Srečno v novo leto!

Razhajali smo se in petelinji so peli jutranjico in naša srca so pokala od same prešerne radosti; še enkrat smo se bratsko poljubili, zaplesali lepo slovensko kolo in peli: Mi se imamo radi...

Prišla sva domov in Veliki voz je odložil novo, v duhu časa lesketajočo se šolo; legla sva in v objemu zaspanja v svetlo in čisto novoletno jutro.

II. Igor Pleško Drago Kumer

CIRIL KOSMAČ:

Ta svet je lep!

ODLOMEK IZ NOVELE »OČKA DREL«

Govoril sem sam zase. Pravzaprav sem samo glasno mislil in bilo mi je neprijetno, ker se je teta oglašila. Včasih mi ni všeč, ni... Ze res, da so pridigali o dočim ljudje gledajo v srce. Zato sem teta najbrž pogledal bolj nejevoljno kakor začudeno, kajti okrenila se je in se zamaknila po dolini.

»Tako,« sem rekel. »Ti tega ne razumeš. Najbrž ne razumeš,« sem naglo popravil zelo dobrodušno, da je ne bi žalil. »Ko si doma, si na trdih tleh in niti ne veš, kako te na tujem premetava. S trudnim korakom drsiš po pločniku in pod pločnikom kar votlo bobni. Zdi se ti, da hodiš po ledeni plošči, po tenki in krhki ledeni plošči, pod katero ni nikjer dna, nikjer nič stanovitnega, nič trdnega: kamna ni, zemlje ni, sama votlina, praznina, brezno brez dna, v katerega se boš nekoč zrušil. V srcu pa ti razsaja in razgreba strašen občutek zapuščenosti: odtrgan si od vsega živga. Morje živih ljudi, ki so vsi nekam namenjeni; neukrotljive sanje jih ženejo za srečo. Tebe pa so celo sanje zapustile; in sanje so vendar najtrdozvočajnejša in najzvestejša stvar. Med temi ljudmi ni nikjer oči, ki bi te iskale, nikjer srca, ki bi hrepelo po tebi in trepetalo zate, nikjer rok, ki bi te pričakovale, da celo nikjer ni človeka, ki bi te sovražil, zmerjal ali vsaj križem premeril. Kakor težko in nerodno breme nosiš samega sebe po cesti — in zdi se ti, da ljudje s prstom kažejo za tabo, češ ta človek ni živi duši potreben. No, pa kaj bi govoril...«

»Saj, kaj bi govoril!« se je oglašila teta. »Saj sam vem. No in takrat si rečeš ali pa samo misliš: domov bi šel.«

»Kako pa to veš?« sem rekel naglo in verjetno tudi nekoliko trdo.

»Zakaj pa ne bi smela vedeti?« je užaljeno rekla teta. »Seveda, kaj pa naj taka ženska vé!« je dodala po kratkem molku. »Nekaj pa le vé... ali pa občuti.« Spet je pomolčala. Nato pa je začela govoriti s čistim glasom, v katerem ni bilo niti trohice užaljenosti: »Vidiš, prav na tej polici smo sedeli, ko smo... kako bi le rekla... no, ko smo začutili domovino. Bilo je še pred razpadom Italije. Onstran so se po cesti podili vojaški avtomobili. Vidiš, je rekel Obrekar, vidiš, kako drvijo. Svojemu polomu ne bodo ušli. Kmalu se bodo zdrobili! Potem je zamahnil z roko, kakor je bila njegova navada, in vsi smo umolknil. Včasih že tako pride, da ljudje obsedijo na travi in molčijo. Takrat navadno vsi eno in isto misel meljejo. Dolgo smo tako molčali. Potem se je oglašil Obrekar. Ali ni naš svet čudovit? je rekel. Vsi smo ga začudeno pogledali, kajti vsi smo nekako mislili o tem, ko smo molčali in gledali po dolini na Baški hrib, na Črno prst in na Krn... Meni je bilo tako čudno, da me je nekaj kar grabilo tu notri,« je rekla teta ter se s koščeno roko krčevito zgrabila za predpasnik na srcu.

»Vidiš, sem si rekla, to mora biti tista domovina, o kateri tako lepo pišejo pesniki in pisatelji. Saj, ko sem brala o domovini, me je prav tako stiskalo pri srcu, toda po pravici povedano, mislila sem, da

je to samo napisano, kakor je napisanih toliko lepih stvari, v resnici pa take domovine nikjer ni... Ze res, da so pridigali o dočim ljudje gledajo v srce. Zato sem teta najbrž pogledal bolj nejevoljno kakor začudeno, kajti okrenila se je in se zamaknila po dolini. Kar je dolgo mislil, nato pa je zmajal z glavo, se prijel za svojo muho in potegnil ustnico navzdol in preudarno rekel: Tvoj svet je lep; in nato krenil s svojim oprtnikom v hrib, kjer grize kolena po strmih lazih...«

Ozrl sem se v hrib, kjer je strmelo pobočje visela Kozjekarjeva bajtarija. Pomlad je prihajala kasno na visoko prisojno stran; Kozjekarjev svet še ni ozelel.

»Da,« je nadaljevala teta, »zdaj pa je bila domovina, domovina iz lepih knjig, naenkrat pred nami. In svet je bil res čudovit. Za nas vse. Tudi za Kozjekarja,« se je nasmehnila. »Saj drugače se ne bi tepel zanj.«

»Čudovit!« sem ji naglo pridrdil ter spet objel s pogledom vso dolino, ki se je polnila z mrakom.

»Je!« je približala z glavo. »No, takrat smo še precej časa molčali, potem pa je naš rek, da svet ni bil zmeraj tak. Obrekar se je zamislil, potem pa je počasi rekel: Ne vem. Mislim, da je bil. Samo videli ga nismo... Kako bi to povedal... kadar je tvoj otrok v smrtni nevarnosti, tedaj šele vidiš, kako je tvoj... in tudi kako je lep! Kar pogledali smo ga. In zdi se mi, da je bil vesel, ker je tako lepo povedal. Nasmehnil se je in spet začel: V nevarnosti pa je. Pravzaprav, bil je v nevarnosti. Zdal ga vsi rešujejo. Da... ljudje so šli iz dolin v hribe ter so se razgledali po svojem svetu. Začutili so, da je ves njihov. In da je lep! — Lep že, lep, je rekel naš, ampak reven...«

»Reven, seveda je reven,« se je nasmehnil Obrekar, toda zdaj ga branimo. Najprej ga moramo rešiti. In ko ga bomo sami rešili, ga bomo tudi sami uredili. O, nikar se ne boj, da ne mislijo o tem. Saj smo govorili, saj smo premlevali o našem življenju. Vzemimo našo vas. Sedemsto duš se peha v tej grapi sam bog ve koliko strašnih let. Ko pade kramp iz roke, ga zgrabi sin, in ko očetu oprtnik zdrkne z ramen, ga sin zadene in nese naprej. Zakaj? Da opoldne pojé kos polente, zvečer krompir v oblicah ali jalov močnik, dve žlici fižola in skledo širokce. Čemu ta-ka vas pravzaprav služi? Kje je dobiček vsega tega garanja? Da se Modrijan zaredi in zredi? Ne samo, da to ni prav, tudi če bi bilo prav, je en sam Modrijan premajhen uspeh našega dela. Ljudje garamo, garamo in garamo, ker smo živi in ker moramo do smrti nekako živeti. Tako je bilo urejeno, da smo bili v naši lastni hiši, kar jetniki v kaznilnici... Saj naši dobro vedo, da tako, ne bo šlo. In tudi ne bo. Drugače bo. Nekaj mora teh sedemsto ljudi pridelati. Nekaj za vse. Zato bodo zgradili tovarne. In kmet bo dobil stroje... in takile bajtarij, kakor sva midva in Kozjekar, bomo lepše živeli, delali kaj pametnejšega...«

Teta je umolknila.

In vse je kakor en sam pomladni dan...

...Tukaj se lomi resnična pisateljska osebnost, nemara da se tega doslej niti nismo dovolj zavedali, ker je bil Ciril Kosmač razmetan po raznih revijah; lo-mi se v svojem času in v kraju, kjer mu je bilo usojeno roditi se in preživeti najbolj občutljiva, najbolj dojemljiva leta svojega življenja: v ozki dolini, med grapami in vrhovi ob Idriji, ci, med ljudmi, ki se pehajo za svoj vsakdanji kruh.

Sirše dimenzije? Seveda, da našnji bralac zahteva od pripovednika, da razgrne pred njim vprašanja življenja in smrti v širših dimenzijah, da se ljudje, o katerih piše, sučejo v resnični,

enkratni, globinski razsežnosti glede na človekovo bivanje v dani stvarnosti. Naš čas ni primeren za opisovanje vaše idlike (katere sploh več nikjer ni). Nemara je nekje v Kosmačevem pisarnju res nekaj tistega, kar nas tu in tam spominja na starega, dobrega Jurčiča; toda vse to ima pri njem čisto drugačen okus. Zdi se celo, da je v svojem pripovedovanju in prikazovanju ljudi in dogodkov najmočnejši prav v teh zgodbah, ki od daleč diše po jurčičevski originalnosti... Tam, kjer vprašanja življenja in smrti v teh širših dimenzijah, da se ljudje, o katerih piše, sučejo v resnični,

trobenti in oblaku. Pomladni dan, tam ni tako domač, preda-ričljivo, preprost in dober, kakor je dober domač kruh, kot ga morda še kje na vasi pe-čejo... (Tantadrju, Sreča, Kruh, Očka Orel, Smrt nedolžnega velikana, Človek na zemlji...) Pričo vse te temne vode, ki jo predstavljajo nekateri sodobni (mlajši) pripovedniki, ki hočejo po vsej sili riti po nedognanih globinah človekove psihe, se nam Kosmačeve zgodbe prikaze-jejo kakor svetel žarek sonca izza oblakov; vse njegovo pripo-vedovanje je prežarjeno z neko svetlo lučjo — čeprav usode, ki se ustvarja z njimi, niso pona-

vači prav nič sončne... In ta-ko je njegovo pisanje kakor sve-tal mozaik nekih podob, kot so živele v resničnosti, ali pa so presukane v pisateljevi domišljiji — v vsakem primeru drago-cena obogatitev slovenskega du-hovnega obzorja.

(To je le nekaj misli, zapisa-nih na rob štirim knjigam iz-branega dela Cirila Kosmača, ki ga je prevajal — s spremnim esejem Mitje Mejaka o pisatelj-jevem življenju in delu — izdala Cankarjeva založba; nekaj misli, kakor so se pač porodile v glavi ob branju Kosmačevih svetlih, sončnih zgodb.) dh

DVE URI V MLADINSKEM GLEDALIŠČU

»Čudežni pisalni strojček«

»Čudežni pisalni strojček«, pravljica igra z aktualno idejo: mir vsemu svetu. Pisatelj si je odkrito prizadeval osmešiti tiste, ki žele vojno. General Paradnik (Miro Veber), posut s številnimi medaljami sploh ni »junak«, kljub togi drži in hrupnemu nastopu. »Navadni« vojak Pešak (Vinko Hrastelj) je samo človek, ki je po sili razmer prišel na obzidje, pa je kljub svojim protivojnim izpovedim preveč teatraličen, da bi mogli simpatizirati z njim. Glavno zlo je pravzaprav minister Skribar, ki s svojo »diplomacijo« v obliki pism izdatno pogablja sovraštvo med kraljeva dveh sosejnih dežel, ki se pravzaprav še nikdar nista srečala. (V igri ga je učinkovito upodobil Janko Hočvar, ki nosi zastavo humorja.) Kralja Bum in Bumbum. Doda se nam predstavi samo kralj Bum (Pavle Kovič), ki je komično intoniran in posrečen v svoji pristno slovenski izdaji: dobrodušnež, ki ima rad zabeljene žgance, kisto mleko in sirove štruklje. Simpatičen je in mnogo pametnejši od svojega generala in ministra, saj si da kmalu dopovedati, da sta mir in prijateljstvo vrednoti, ki ju ne gre zamenjati z brezumnim bojevanjem. To pravzaprav ni prava vojna: ne zahteva človeških žrtev, ampak poraja težke oblake dima, ki legajo nad mesto in dušijo meščane. Granate uničujejo drevesa v gozdu, preženejo iz njega živali in izsuše mlake.

Za uvodni del igrice lahko rečemo, da ni bil — kljub režiserjevim ublažitvam — le premalo razgiban, temveč celo razvečan, zato pa je drugi del uglašen povsem drugače.

Nasprotje zgovornega kralja, hrupnega generala in jezikavega Skribarja je tenkočutni kraljevič Bam (Boris Juh). Pred vsemi neprijetnostmi ga varuje dvorna gospodinja Spela (Minca Jerajeva), oborožena s tabletami zoper gripo, slabost, oslovski kašelj itd. Zaradi dezertiranja z obzidja (Bam ne mara vojne) dobi kraljevič kazensko nalogo: povečano število vojaških vaj in prepisovanje Skribarjevih pism. Če ne bi bilo iz-

najdljivega Lojzka (Kristijan Muck), ki izumi čudežni pisalni strojček, bi bila pravljica ob srečnem koncu in torej sploh ne bi bila pravljica. Tako pa spremeni čudežni pisalni strojček vse grde besede in lepe, sovražne v prijateljske in poprej sovražni deželi se zbližata, kralja pa spoprijateljita. Kraljevič sreča lepo kraljico Mojco (Milena Grm), ki zapoje pesmico o miru (podobno prepevata tudi Bam in Lojzek), njene družice pa zaplešejo tako lepo, da razgibajo še kralja, Paradnika in Skribarja. Kralja skleneta opustiti vojno. Streljala bosta le še s slepimi granatami, zemljo, ki so jo doslej trgali drobci granat, pa spremenila v rodovitno.

Ce ne bi potrebovala gospodinja Spela sopraga, bi pesnika Rožico (ki ga je sicer spodobno odigral Janez Albreht), v igri zlahka pogrešili. Tako pa v miroljubni deželi še naprej sklada svoje solatne pesmi (Ti čudovita temnozelenca, ... kot cvet razcvetena in

zaželeni...) v ne preveliko navdušenje mladine v dvorani.

Sicer pa je splošna ugotovitev o igrici, da so bile vloge srečno porazdeljene, da so igralci ustvarili ne le pravo vzdušje pravljice, ampak so se tudi znali spretno približati občinstvu v dvorani. (Posebno v trenutku, ko morajo otroci skriti pisalni strojček in ga potem seveda predajo v prave roke.) Skratka: igrice je domiselna, predstavljena tekoče in spretno. Otrok ne pušča nezadeti in jih neprisiljeno pritegne k sodelovanju.

Režija je delo Rosande Sajkove, kostumi Anje Dolenceve, za sceno je poskrbel Uroš Vagaja, za glasbo pa Urban Kodar.

O Mladinskem gledališču pa tole: to, kar nam je prikazalo do sedaj, ni le dokaz prizadevanj na poti do dobrega, domačega gledališkega teksta, namenjenega mladini, temveč tudi zagotovilo, da bo v tej dvorani v prihodnje vse manj praznih sedežev in da v njej ne bo prostora za dolgčas. M. K.

Prizor iz drugega dejanja pravljice »Čudežni pisalni strojček«

izvedbi Mladinskega gledališča

Knjige Prešernove družbe za 1965

Novost letošnje serije knjig Prešernove družbe je nova oblika in vsebina koledarja. V želji, da bi izboljšali staro obliko koledarja, je uredništvo zmanjšalo format, ohranilo predvsem koledarski značaj ter postreglo s praktičnimi nasveti. Zdi pa se, da je taka zasnova z drobnim tiskom še dosti bolj neprijetna kot prej. Zelo priporočamo, da se ilustracije Jozeta Cihne.

Med leposlovnimi deli je izbrano eno domače delo in dva prevoda. Anton Ingolič je v povesti »Enajstotica živih« posegel v medvojni čas, dogajanje pa je vokviru okoli nogometne enajstotice. Pripovedno vsebino v južnem ambientu tokrat počinja v močnem zaporedju v slogu moderne tehnike. Dogodki, kot jih doživljajo posamezne osebe, so prepleteni z aktualno, a vendar osebno obravnavo tematiko in problematiko. Za Ingoličeva svojstva ravnomerna pripovedna ubranost pa je tudi pri »Enajstotici živih« pričujoča.

Cez dve leti bo poteklo sto let, kar je francoski naturalistični bard Emil Zola napisal roman »Therese Raquin«. Tedanja kritika je Zolajev roman

sprejela surovo in odklanjajoče — resnica tedanje dobe je zloba meščanstva, danes pa je »Therese Raquin« klasično delo, po mnenju posameznih sodobnih francoskih kritikov že kar antikvarno klasično. V romanu je Zola proučeval človeško naravo — seveda s perspektive dednosti in mijejskih determinant. S tem, da je neprikrito, brez sramežljivosti, s kronografsko objektivnostjo prikazoval življenje tako, kot je v resnici, je tudi v »Therese Raquin« izrazil resnično neke dobe in družbe. Roman je prevedel Silvester Škeri.

Egon Ervin Kisch je svetovno znani reporter, doma iz Prage. Čeprav njegove knjige slovijo po vsem svetu, jih pri nas začuda malo srečujemo. Tokrat je Miroslav Ravbar prevedel Kischova »Odkritja v Mehiki«. Mehiko je Kisch dobil spoznal, saj je kot emigrant preživel v tej državi leta 1940 do 1946. V zanimivi knjigi o Mehiki je opisal gospodarsko, politično in družbeno prepletanje današnje Mehike. Dobro poznavanje razmer je Kischu omogočilo zanimivo, včasih napeto podano reportažno studijo o tem, kako žive Mehikanci.

Zelo dobrodošla pa je poljudna knjižica Cirila Cvetka »Pogled v glasbeno umetnost«. C. Cvetko je preprosto predložil neke osnovne glasbenega življenja z željo, da bi postala glasbena umetnost dostopnejša čim širšemu krogu. Zato je odbral iz glasbene kulture take primere, ki bi bili čim bolj ilustrativni, zanimivi. Morda bi se dalo izogniti nekaterim historičizmom. Pohvalno je tudi to, da je vključil raznorodno glasbo, kot jo srečujemo v vsakdanjem življenju, po radiu ipd. Kljub mnogim strokovnim glasbenim knjigam pa smo doslej pogrešali prav tako knjigo, ki naj bi bila most do glasbene umetnosti.

Za praktično knjigo je letos poskrbel Dušan Ogrin. Skrbno pripravljeno gradivo za »Zelenje v našem

njem letu izdala štiri Andersenove pravljice na ploščah, ki so namenjene tudi kot dopolnilno pouka na stopnji osnovne šole. Mladi poslušalci so jih sprejeli z navdušenjem in so dober pripomoček

Sodobna pedagogika št. 7-8

Dvojno številko Sodobne pedagogike (7-8) začena sestavek Franca Strmčnika Administrativne kazni v naši šoli. V prvem delu sestavka avtor podrobneje analizira učinkovitost in neučinkovitost prvih dveh vrst administrativnih kazni, to sta vpis v

očeno oceni tudi sodobno mladinsko poezijo, za katero ugotavlja, da je v njej (kljub Levstikovim nagradam) le še premalo revolucionarnega, novega, sodobnega, značilnega za današnji čas. Kljub temu pa meni, da ima poezija prav danes še večjo vlogo in poslanstvo pri razvijanju pozitivnih človekovih lastnosti kot kdajkoli poprej.

Za praktike bosta zanimiva naslednja sestavka: Aktivna filmska metoda v sistemu pouka tujih jezikov — Vladimirja Rehaka, drugi pa je sestavek Ivana Rutarja, ki poziva k izboljšanju pouka matematike v prvem razredu z uporabo barvnega računalja.

To številko časopisa zaključuje članek Marjana Pavčiča Pedagoški delavci in defektologi, ki je objavljen v rubriki Doma in po svetu.

»Pedagogija« - 3

Izšla je 3. številka PEDAGOGIJE — leto 1964 — časopisa Zveze pedagoških društev Jugoslavije z naslednjimi prispevki: Stanko Gogala: Navajanje in vzgoja.

B. G. Ananjev: Pedagoška uporaba sodobne psihologije, Vladimir Mužić: Učinkovitost učnih lističev pri dodatnem delu, Milan Baković: Bistvo programiranega pouka in vprašanje potrebe in možnosti njegovega poučevanja pri nas.

Divna Lebl: Mnenje učiteljske o programu in dolžini trajanja pedagoške prakse, Milivo Gabelica: Pomembna stališča »Bosiljak« — list za mladino.

PEDAGOŠKI PREGLED Jons Sandven: Spremembe v šolskem sistemu na Norveškem

PEDAGOŠKA KRONIKA Sekcija za didaktiko: O predmetu Sekcija za pedagogiko prostega časa: Osnovni problemi pedagogike prostega časa

Sekcija za zgodovino pedagogike: Problemi razvoja zgodovine pedagogike

Sekcija za predšolsko pedagogiko: Osnovni problemi in načrt dela sekcie za predšolsko pedagogiko

I. J. K.: XV. mednarodni kongres uporabne psihologije

Z. J.: Posvetovanje učiteljev visokošolskih ustanov za izboljšanje defektologov v SFRJ

Sela predsedstva ZPDJ Lankovne številke časopisa so razporejene. Komplete za 1. 1964 dobiti lahko po 1000 din. Naročnina za 1. 1965 je za posameznika 1200 din, za ustanovo pa 2000 din.

Naročnino pošljite na naš tekoči račun 101-112-609-492.

Časopis pošljemo po prejemu naročnine.

sredstva s pridom uporabljamo. Vsi omenjeni tehnični pripomočki pa terjajo tudi široko analizo. AV sredstva ne smejo postati zgolj moda in lažna legitimacija za sodobni pouk. Ob njih stoji in mora stati učitelj-pedagog, ki gradi z živo besedo most od človeka do človeka in se mora ob še tako odlični izbiri tehničnih sredstev vedno znova pripravljati na vsako učno uro. Berta Golob

Ernest Majer 70-letnik

Ernest Majer je praznoval letos dvojni jubilej: 50-letnico službovanja in 70 let življenja.

Njegova življenjska pot se je začela v Gorici, kjer je l. 1915 maturiral na učiteljski. Nato je služboval v Pradahu pri Kopru, 1915 (ko se je Avstrija vključila v vojno z Italijo) je služboval na ministrstvu, nato pa je moral na Tirolsko na italijansko fronto. Po vojni je odšel kot prostovoljec na Koroško, od koder se je vrnil 1920. Zatem je služboval nekaj let v Slovenskih Koroščah in v Laškem, kjer je ostal do začetka druge svetovne vojne. Nanci so ga izgnali v Srbijo, pozneje pa je prišel v Ljubljano. Tu se je vključil v OF, po osvoboditvi pa je bil nameščen kot strokovnjak v šolski administraciji na pokrajinskem poverjenstvu v Ajdovščini. Po priključitvi Slovenskega Primorja k Jugoslaviji je služboval na ministrstvu za šolstvo v Ljubljani, po upokojitvi pa kot honorarec pri republikanskem sekretariatu za šolstvo in zavodu za napredek šolstva.

Ob njegovem jubileju mu žele vsi kolegi in znanci še mnogo uspeha pri delu in vrsto zdravih let! S. S.

Višje in visoko šolstvo na Angleškem

Oktober 1963 so objavili na Angleškem poročilo komisije, ki jo je imenoval predsednik vlade z nalogo, naj prouči sistem šolanja na višji stopnji in glede na potrebe in možnosti izboljšuje načela, na katerih je treba zasnovati dolgoročni razvoj visokega šolstva.

Smotir visokošolskega izobraževanja morajo biti po mnenju te komisije naslednji: usposabljanje za poklice, razvijanje splošnih intelektualnih moči, napredek znanosti in doseganje splošne kulture. Komisija tudi zavrača, naj bo šolanje na višji stopnji dostopno vsem, ki so za to sposobni, ki imajo uspen in si tega želijo.

Komisija je priporočila vladi, naj sprejme poleg izločene dolgoročne planov tudi nagle ukrepe za reševanje krize, ki grozi in zagotovi za šolsko leto 1968-69 nova mesta za 19.000 — leto kasneje pa za 25.000 študentov. Univerze morajo zagotoviti — poleg rednega pouka — tudi večerno solo in uvedbi opisne tečaj.

Ko so proučevali ukrepe, ki so jih v zvezi s tem izvedli v ZDA, v SSSR in v nekaterih državah Commonwealtha, so ugotovili, da le-ti dalec pressegajo Anglijo. V Angliji je omejen vpis na univerze, v vsej tehnične kolede in kolede za izobraževanje učiteljev, toda število tistih, ki dokončajo študije, je odstotek več kot v drugih državah. Razmerje med številom študentov in predavateljev je v Angliji manjše (osem proti enaj) kot v drugih državah. (V ZSSR in na Švedskem je 12:1, v ZDA 13:1 in v Holandiji 11:1. V Franciji 30:1). Število študentov, ki stanujejo v univerzitetnih koležih, je večje kot v drugih državah.

PROTI PODALJEVANJU STUDIJA O tem, kakšno so programi za prvo stopnjo študija, je dala komisija naslednje pripombe: prienatipam so in preveč specializirani. Meni celo, da je dobro, da se oloži odločitev o izboru strok na univerzi za konec prvega leta študija. Šolski sistem, v katerem so to preiskovali, je dal namreč ugodne rezultate.

Komisija tudi ne soglasi s podaljšanjem študija prve stopnje od treh na štiri leta. Oze specializirane študije naj se opravljajo na podiplomskem nivoju.

V zvezi z izobraževanjem učiteljev, naj bi se podaljšalo študij od treh na štiri leta, tovarni kolede pa naj se povežejo z univerzami in njihovimi pedagoškimi katedrami.

Komisija se v svojih poročilih zavzema za detajlno planiranje bodočega izobraževanja in raziskovalnega dela v znanosti in tehniki, posebno na podiplomskem nivoju. Višje tehnične kolede, ki se obnavljajo, da bi bilo treba spremeniti v tehniške univerze. Posebno poudarjajo potrebnost tesnejšega sodelovanja univerzitetnih ustanov in ustanovami za znanstveno in raziskovalno delo in z industrijo.

KDO NAJ BO PRISTOJEN ZA VISOKO ŠOLSTVO

L. 1980 morajo sprejeti nove univerze 10 odstotkov (t. j. 30.000 od celotnega števila učencev).

Ena redkih revolucionarnih zahtev v tem poročilu je izenacevanje plač univerzitetnih predavateljev po nacinu: enaka plača za enak položaj, kar ostro nasprotuje privilegijem, ki so jih uživali doslej predavatelji Oxforda in Cambridgea. Poročilo govori tudi o tem, da se na angleških univerzah premla podiplomantov: od 1.181.000 študentov je jih le 64.000. Pod podiplomskimi študijami so na angleških univerzah mišljene tiste študije, ki se nadaljujejo po dokončani študijah v koledu.

Ce bodo sprejeti ti načrti, se bodo morali povečati letni izdatki za visoko in višje šolstvo od 206 milijonov (kolikor so znašali l. 1962-63) na 742 milijonov funtov (l. 1981).

Predlagajo, naj se povečajo viri financiranja tudi tako, da se bo zvišala šolnina, v skladu s tem pa tudi stipendije za študente. Direkti poslali študentom ne priporočajo.

Komisija predlaga naj se formirano novo posebno ministrstvo, ki bi prevzelo upravljanje in koordinacijo dela ustanov za višje in visoke šole.

(-Revija šolstva i prosvetna dokumentacija-)

Ekskurzija v Osijek

Malo pred iztekem sončnega leta je Zavod za prosv. pedagoško službo Ljubljana I pripravi geografolm medobčinskega področja dvodnevi ogled industrijsko poljedelskega kombinata v Osijeku.

Večina udeležencev (20 geografov in nekaj učiteljev 5. razredov) je imela pred to ekskurzijo nedvomno za seboj že vrsto podobnih, toda celotna skupina vendarle meni, da je ta prav spriču neugodnih vremenskih razmer po zaslugi odlične organizacije vredna vsega priznanja prireditelju, predvsem vodji ekskurzije pedag. svetovalcu tov. Janku Regvatu. Vsa pričakovanja so se v polni meri izpolnila.

V meglemen jutru nas je po prihodu pred osijskim kolodvorom že čakal avtobus IP Kombinata, ki nam je bil brezplačno na voljo do večera. Glavna točka naše pozornosti je bila tovarna sladkorja na robu mesta. Tu nas je sprejel gen. direktor in nam v zgoščenem referatu obrazložil strukturo kombinata. Vzlic svojemu komaj petletnemu obstoju je le-ta dosegel izredno organizacijski in gospodarski razmah, saj izkorišča 22.000 hektarov obdelovalnih površin, od tega 4000 hektarov za kulturo sladkorne repe. Razen omenjene tovarne obsega kombinat še tri poljedelske obrate (na 7000 hektarih), govedorejski in prašičerejski obrat (s prirejo 30.000 lga letno), farmo gosi in puranov, eksportno klavnico, hladilnico, predelovalnico mleka in

jaje, oljarno (s predelavo 800 vagonov sončnic letno), predelovalnico konoplje, zelenjadarski, vinogradniški, gradbeni obrat itd. Za 5500 stalnih in 4000 sezonskih delavcev pod vodstvom 200 inženirjev in tehnikov imajo lasten center za šolanje kadrov, njihova razvojna perspektiva pa je nadaljnje ustvarjanje vertikalne integracije od pridelovanja surovin do finalnih proizvodov.

In nato so nas tehniki vodili skozi delovne dvorane: številčni podatki so se v naši zavesti prepletali v globoke impresije pripisanih naporov. Neposredni pogovori z delavci so do kraja izpolnili presledke med številkami.

Obšli smo še tovarno čokolade in kanditov, tovarno mesnih izdelkov in oljarno, za nameček izven programa pa še moderno urejeno Saponio. S temena tovarniške stolpnice smo se ozirali v dimenzije slavonskega mesta ob Dravi, ki se razrašča v pomembno gospodarsko središče s pogledom proti mogotni Donavi.

Povsod so nas prijazno sprejemali in povsod so govorile roke delavcev ob brnečih strojih: vse to še ni tisto, kar želimo doseči, toda prav tista volja, s katero premagujemo težave od ure do ure, nam bo prinesla tudi ono, to povejte svojim učencem, ko se vrnete mednje...

Bogatejši za množico lepih, dragocenih spoznanj smo se vračali proti domu.

Janez Lampič

Ilustracija iz knjige, ki je pravkar izšla pri Mladinski knjigi: Götz R. Richter »Rižojedec Savi« — dogodivščine črnskega dečka. (Prevedel Rudolf Kresal)

okolju« je razvrstil po modernih principih osebnega in urbaniziranega okolja. Mnogi praktični nasveti, izkušnje bodo koristili tistim, ki goje ljubezen do zelenega okolja.

Za praktično družbi je izšel tudi turistični vodnik »Slovenija« izpod peresa Franceta Planine. Preko 180 strani obsega vodič z zemljepisnimi Slovenije je urejen po abecednem redu. Bržčas pa je v obsegu knjige že odmerjena tudi osebnost besedila za posamezne kraje, saj je očitno, da bi turistično kar lepo razvila Slovenija lahko dobila dosti za jetejši turistični vodnik. France Planina se je omejil na najbolj osnovne podatke, pogrešali pa bomo vsaj nekoliko podrobnejše informacije in razlag, zlasti ker pod geslom zanimivosti ni povsod izrpal vseh možnosti. Če je ta turistični vodnik nekaka osnova, potem bi bilo vzpodbudno, ko bi se avtor lotil obsežnega, kar se da sodobnega turističnega vodnika po Sloveniji — pa čeprav v več knjigah.

dnevnik in ukor, medtem ko bo spregovoril o ostalih vrsteh v naslednji številki.

Ze pred časom smo lahko brali v tem časopisu sestavek Ivana Berceta o organizaciji kabinetskega pouka v osnovni šoli Toneta Cufarja. Zdaj, ko nadaljuje s svojim razmišljanjem, poudarja prednosti kabinetskega pouka na višji stopnji osnovne šole in njegove pozitivne vplive na vzgojo osebnosti učenca.

Zanimiv in aktualen je sestavek Milene Batčeve Vpliv sodobne mladinske poezije na otroka. Avtorica pripoveduje o svojih izkušnjah pri delu z otroki, o njihovi dovzetnosti za mladinsko poezijo in vplivu le-te nanje. Kri-

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

Dopisni šoli v Ljubljani

PARMOVA 39

RAZPISUJE naslednja delovna mesta za:

- **PEDAGOŠKEGA SVETOVALCA**
fakultetna izobrazba in zaželeno šolska praksa
- **KNJIGOVEZA**
kvalifikacija in nekaj prakse
- **POMOŽNEGA LABORANTA**
osnovna šola, smisel za delo v kopirnici
- **RAZMNOŽEVALCA**
mlajša nekvalificirana moč
- **ADMINISTRATIVNO MOČ**
osnovna šola in znanje strojepisja

Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Osebnostni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Prijave s kratkim življenjepisom, pošljite na gornji naslov. Razpis velja do izpolnitve delovnih mest.

Razpis učbenikov

Na podlagi uredbe o potrjevanju šolskih učbenikov in priročnikov (Ur. l. SRS, št. 18-85/58) in na predlog komisije za učbenike in priročnike pri republiškem sekretariatu za šolstvo SRS

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA ŠOLSTVO SRS

razpisuje

naslednje učbenike za splošno-izobraževalne predmete na poklicnih šolah:

1. Slovenska jezikovna vadnica
2. Estetska vzgoja
3. Zgodovina delavskega in socialističnega gibanja
4. Družbeno ekonomska in politična ureditev Jugoslavije
5. Gospodarski zemljepis
6. Ekonomika podjetij

Razpisani učbeniki morajo zajeti učno snov, ki je predpisana v minimalnem učnem načrtu za splošno-izobraževalne predmete na poklicnih šolah (Objave republiškega sekretariata za šolstvo št. 1-IV/64).

Pisci, ki se hočejo udeležiti natečaja, se naj prijavijo pisмено najkasneje do 31. decembra t. l. komisiji za učbenike in priročnike pri republiškem sekretariatu za šolstvo SRS.

Rokopise razpisanih učbenikov je treba predložiti v treh izvodih komisiji za učbenike pri republiškem sekretariatu za šolstvo SRS do 10. januarja 1965.

Republiški sekretariat za šolstvo SRS razpisuje za vsak posamezni učbenik nagrade v višini 200.000 do 300.000 din. Razen ene izmed nagrad prejme pisec učbenika, ki bo potrjen za natis, avtorski honorar.

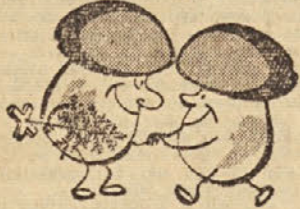
Republiški sekretariat za šolstvo SRS bo na predlog komisije za učbenike in priročnike pri republiškem sekretariatu za šolstvo SRS odločil, kateri izmed rokopisov se nagradi s katero izmed razpisanih nagrad in katere bo odobril za natis.

Nagrado za razpisani učbenik podeli republiški sekretariat za šolstvo SRS na predlog komisije lahko tudi za učbenik, ki sicer ne bo odobren za natis.

Ljubljana, dne 20. decembra 1964

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA ŠOLSTVO SRS

SREČNO
NOVO LETO!

Veletrgovina

mercator

Ljubljana, Aškerčeva 3

S SVOJIMI POSLOVNIMI ENOTAMI:

- »EMONA« Ljubljana, Borštnikov trg 3
- »GRMADA« Ljubljana, Celovška 43
- »GRADIŠČE« Trebnje
- »HRANA« Ljubljana, Gerbičeva 7
- »JELKA« Gornji grad
- »LITIJA« Litija, Valvazorjev trg 10
- »LOGATEC« Dolenji Logatec 27
- »METLIKA« Metlika
- »POLJE« Polje 70
- »BOŽNIK« Ljubljana, Aškerčeva 3
- »STANDARD« Novo mesto, Glavni trg 3
- »STRAŽA« Straža pri Novem mestu
- »ŠPECERLIJA« Ljubljana, Prisojna 7
- »TRŽAN« Mokronog

čestita cenjenim potrošnikom in poslovnim prijateljem, ter želi srečno in uspehov polno novo leto 1965

Novi diafilmi

Sava film je ustvaril v letu 1964 naslednje diafilme za osemletke in deloma za višjo stopnjo (diafilme s področja književnosti in zemljepisa smo objavili v zadnji številki PD):

ZGODOVINA	
02/ 192	Doba praskupnosti, barven
221	Zivljenje in delo Toneta Tomšiča, črno-bel (čb)
244	Pomurje v NOB, čb
225	Slovenski narodni heroji, čb
403	Gradovi na Slovenskem — Primorska, Notranjska, barven
404	Gradovi na Slovenskem — Gorenjska, barven

405	Gradovi na Slovenskem — Dolenjska, barven
408	Kmečki upori na Slovenskem, čb
606	Od podobopisa do abecede, čb

LIKOVNA VZGOJA	
03/ 302	Starogrška umetnost, barven
205	Narodna galerija v Ljubljani, barven

FIZIKA	
06/ 111	Optični instrumenti, barven
114	Magnetizem, barven
305	a, b Zemlja kot nebesno telo, I. n 2. del, barven

KEMIJA	
07/ 707	a, b Razvoj kemije, I. in 2. del, barven
719	Milo, čb
723	Premazna sredstva, barven

CENE so enotne barvni diafilmi so po 1500 din, črno-beli po 500 din. NAROČILNICE pošljite na naslov: Sava film, Grošljeva 4, Ljubljana.

SAVA FILM
LJUBLJANA

»PROSVETNI DELAVEC«

List izdaja republiški odbor št. di-kata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije — Izhaja štiriinšestdesno med šolskim letom — Urejuje uredniški odbor — Odgovorilni urednik Uruga Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2, telefon 33-722 int. 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Navorjeva 1, telefon 22-284 — Poštni predal 335-VII — Letna naročnina 600 din, za šole in ustanove 1200 din — Št. teh računa 600-14 608-16 — Tiska CZP — Ljudska pravica

Voščilo

Vsem šolam, kulturno-prosvetnim organizacijam, pedagoškim delavcem in vsem ostalim sodelavcem tebi mnogo delovnih uspehov v letu 1965

SAVA FILM
LJUBLJANA

Naročilnica za »Kmetijski priročnik 1965«

Podpisani: _____ hiš. št. _____
Kraj: _____ Pošta: _____
naročam »Kmetijski priročnik 1965«
Znesek 750 oziroma 800 din bom plačal, ko bom prejel knjiško. (»Kmetijski priročnik 1965« stane za naročnike »Kmetijskega glasa« 750 din, za ostale, ki ga niso naročili pred izidom 800 din, po izidu pa bo stal 950 din.) (podpis)

Znamka
za 15 din

Časopisno podjetje
Kmečki glas

Ljubljana,
Miklošičeva 4/I
p. p. 47/L

VSEM SVOJIM CENJENIM POTROŠNIKOM —
PROSVETNI DELAVEC
ŽELI SREČNO, USPEŠNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1965

Veleblagovnica
nama
Ljubljana

trgovsko izvozno podjetje
za domačo in umetno obrt
LJUBLJANA, Mestni trg 24

čestita k novemu letu 1965 vsem delovnim ljudem Jugoslavije ter jim želi še mnogo delovnih uspehov.

V SVOJIH POSLOVALNICAH:

- CANKARJEVA CESTA
- TITOVA CESTA
- GOSPOSVETSKA CESTA
- MESTNI TRG
- »LECTARIJA«
- »NA TRGU«

je potrošnikom na razpolago bogat asortiman izdelkov domače in umetne obrti, igrač in galanterije

Ščetkajte svoje zobe in dlesni pravilno in to že po zajtrku, po vsakem obroku in zadržite pred spanjem. Pri tem uporabljajte »GIBBS zobno kremo FLUOR!«

Založba mladinska knjiga

ŽELI VSEM PROSVETNI DELAVCEM
IN VSEM SVOJIM SODELAVCEM
SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1965

ZALOŽBA
MLADINSKA KNJIGA

Državna založba Slovenije

OPOZARJA NA NASLEDNJE PUBLIKACIJE:

IZBRANA POGlavJA IZ PEDAGOGIKE

Obraavnava vseh pomembnejših poglavij iz pedagogike. Napisali so jih dr. Stanko Gogala, dr. Vlado Schmidt, dr. Leon Zlebnik, Marica Dekleva, Gustav Šilih, Vladimir Cvetko in drugi. — Cena 1900 din

JOSIP DEMARIN:

POUK ZGODOVINE V OSNOVNI ŠOLI

Prvo delo te vrste, sistematična obravnava vseh vprašanj, ki zadevajo poučevanje zgodovine. — Cena 1600 din

LUKA KRAMOLC:

MLADINA POJE — II. del

Pesmi so namenjene učencem višjih razredov osnovnih šol. Zbirka obsega nad 130 pesmi po obsegu od sedem do deset tednov. Uporabna za šolsko delo in za mladinske zbornice. — Cena 700 din

VELIMIR BATIČ:

SKUPNOSTI UČENCEV V OSNOVNI ŠOLI

Pedagoška analiza dosedanjega dela skupnosti, razglabljanje o prihodnjem delu na temelju dosedanjih izkušenj. — Cena 300 din

DR. VLADO SCHMIDT:

ZGODOVINA ŠOLSTVA IN PEDAGOGIKE NA SLOVENSKEM — II. del

Kart. izdaja 3000 din, polplatno 3400 din
Knjige dobite v vseh knjigarnah ali pa jih naročite naravnost pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

INDUSTRIJA KONFEKCIJE

„Modna oblačila“

LJUBLJANA, Titova cesta 43

želi vsem svojim odjemalcem srečno novo leto 1965.
V novo leto v novi obleki.

PRODAJALNE:

- LJUBLJANA — Titova cesta 43
Trg OF — nasproti kolodvora
Smartinska 24
- KRANJ — Cesta JLA 2
- CELJE — Prešernova 6
- ŽIRI

Se priporoča
INDUSTRIJA KONFEKCIJE
MODNA OBLAČILA

IZREDNA UGODNOST ZA ŠOLSKO MLADINO!

KOMPASOVI

zimski izleti po izredno znižanih cenah!

Pester program KOMPASOVIH izletov za šolsko mladino. 18 različnih in zanimivih programov izletov. Cene izletov od 200 dinarjev navzgor. Vsi izleti z ogrevanimi turističnimi avtobusi.

Posebna KOMPASOVA nagrada za šolo, ki bo prijavila največje število učencev na zimskih izletih!

Program šolskih izletov zahtevajte pri KOMPASU, ki sprejema tudi prijave in daje dodatna pojasnila!